ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးဗိသုကာ

ဦးသန့်

တက္ကသိုလ်စိန်တင်

၁။ အနာဂတ်ကမ္ဘာအတွက် မြန်မာ့သားကောင်းတစ်ဦး

မျက်မှောက်ခေတ် ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးကို စွမ်းစွမ်းတမံ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးအား ညွှန်ပြပါဟုဆိုလျှင် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးချုပ်၊ ဝဏ္ဏကျော်ထင်၊ သီရိပျံချီ၊ စည်သူ၊ မဟာသရေစည်သူဘွဲ့နှင့်ဒေါက်တာဘွဲ့ရ ဦးသန့်ကိုသာ ပထမဦးစွာ ညွှန်ပြရမည်ဖြစ်ပေသည်။

ဦးသန့်သည် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသ၊ မအူပင်ခရိုင်၊ ပန်းတနော်မြို့သားဖြစ်သည်။ ဦးသန့်၏မိဘများမှာ စက်ပိုင်ရှင်–မြေပိုင်ရှင် ဦးဘိုးနှစ်–ဒေါ်နန်းသောင်တို့ ဖြစ်ကြ၏။

ပန်းတနော်မြို့သည် မအူပင်ခရိုင်တွင် အရေးပါသောမြို့ဖြစ်သည်။ ပန်းတနော်မြို့နယ်၏ အကျယ်အဝန်းမှာ ၄၈၃–စတုရန်းမိုင် ရှိပေသည်။ ပန်းတနော်မြို့သည် ဧရာဝတီမြစ်၏ မြစ်ခွဲကလေးတစ်ခုဖြစ်သော ပန်းတနော်မြစ်နှင့် အခြားမြစ်ခွဲကလေးတစ်ခုဖြစ်သော ဗောဓိမြစ်တို့ ဆုံရာ၌ တည်ရှိလေသည်။ မြို့၏ဝန်းကျင်၌ ချောင်းမြောင်းအင်းအိုင် ပေါများသည်ဖြစ်၍ မိုးရာသီ၌ မြစ်ရေချောင်းရေလျှံသော ဘေးအန္တရာယ်ကို ပန်းတနော်မြို့မှာ မကြာခဏပင် ကြုံတွေ့ခဲ့ရ၏။

နွေအခါတွင်ကား ပန်းတနော်မြစ်သည် သင်္ဘောကြီးများ မဝင်နိုင်အောင် ရေနည်းပါးခန်းခြောက်လေ့ရှိ၏။ ထို့ကြောင့်ပင် ပန်းတနော်မြို့မှာ ရောင်းရေးဝယ်တာများ ယခင်ကကဲ့သို့ စိုပြေမှုမရှိတော့ဘဲ တဖြည်းဖြည်း နည်းပါးလာခဲ့သည်ဟုလည်း သိရပေသည်။

ပန်းတနော် တစ်မြို့နယ်လုံး၏လူဦးရေမှာ ၁၉၅၆ ခုနှစ် သန်းခေါင်စာရင်းအရ (၁၂၅၁၀၁)ယောက်ဖြစ်၍ လူဦးရေ သုံးပုံတစ်ပုံမှာ ကရင်အမျိုးသား

များဖြစ်သည်ဟု သိရသည်။ ပန်းတနော်မြို့ပေါ်ရှိ လူဦးရေမှာကား ၁၉၅၃ ခု သန်းခေါင်စာရင်းအရ စုစုပေါင်း (၄၆၈၇)ယောက်ဖြစ်သည်။

ပန်းတနော်မြို့သို့ ဓနုဖြူမြို့မှ ၂၉-မိုင် ဝေး၍ ဟင်္သာတမြို့မှ ၆၆-မိုင်ရှိသော ကားလမ်းအတိုင်း ကုန်းလမ်းခရီးဖြင့် သွားနိုင်၏။ ညောင်တုန်း၊ မအူပင်မြို့များမှ ရေလမ်းခရီးဖြင့်သာ ပန်းတနော်မြို့သို့ သွားနိုင်လေသည်။

ပန်းတနော်မြို့နယ်၏ အဓိကထွက်ကုန်များမှာ ဆန်စပါးအပြင် ငါးပိ၊ ငါးခြောက် စသော ရေချိုကုန်များနှင့် သင်ဖြူးဖျာများပင် ဖြစ်လေသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် သင်ဖြူးဖျာ အထွက်များသော ဓနုဖြူ ဟင်္သာတနယ်များကပင် ပင်မ မှီခိုအားထားရသော သင်ဖျာထွက်နယ်မှာ ပန်းတနော်မြို့နယ်ပင် ဖြစ်သည်။ မြစ်ချောင်းအိုင် ပေါများသောကြောင့်လည်း ရေထွက်ကုန်များ အများဆုံး ထွက်သော မြို့နယ်အဖြစ် ပန်းတနော်မြို့မှာ ထင်ရှားလေသည်။

ပန်းတနော်မြို့ကို အဘယ်ကြောင့် ယင်းအမည် တွင်ခဲ့သနည်းဟု လေ့လာကြည့်သောအခါ အဖြေနှစ်မျိုး တွေ့ရသည်။

မွန်ဘာသာဖြင့် ပန်းတနော်ဆိုသည်မှာ မြစ်ဝမှ အခြားတစ်ဘက်တွင် တည်ရှိသောမြို့ဟူ၍ အဓိပ္ပာယ်ရသည်ဟု ဆိုကြသည်။ ပန်း=အဝ၊ တနော်= တခြား၊ ရောဝတီမြစ်ဝမှ အခြားတစ်နေရာတွင် တည်ရှိသောမြို့ဟု ဆိုလိုကြောင်း ပြောစမှတ်ရှိခဲ့သည်။

ပန်းတနော်မြို့တွင် ပုသိမ်ရာဇဝင်၌ လာသော မွန်မင်းသမီး ဥမ္မာဒန္တီ တည်သော ရွှေမြင်တင်ဘုရားရှိ၍ မအူပင်တစ်ခရိုင်လုံးတွင် တန်ခိုးအကြီးဆုံး ဂေဇက်ဝင်ဘုရားတစ်ဆူဖြစ်လေသည်။ တစ်ကြိမ်၌ ဥမ္မာဒန္တီမင်းသမီးသည် မင်းသားများ၏ဘေးရန်မှ ပြေးရှောင်ရာ၌ မောပန်းနွမ်းရိကာ ပန်ထားသော ပန်းများ လွင့်ကျရသောနေရာ၌ တည်ထားသော ဘုရားဖြစ်၍ "ပန်းကျနော်" ဘုရားဟု တွင်သေးသည်။ ပန်းကျနော်ဘုရားကို အစွဲပြု၍ ပန်းကျနော်မြို့၊ ကာလရွေ့လျော၍ ပန်းတနော်မြို့ဟု ခေါ်ဝေါ်ခဲ့ကြသည်ဟုလည်း အချို့ပညာရှင်များက အဆိုပြုခဲ့လေသည်။ ပန်းတနော် ရွှေမြင်တင် ဘုရားပွဲတော်ကြီးကို တပေါင်းလပြည့်နေ့တွင် စည်ကားစွာ ကျင်းပလေ့ရှိခဲ့သည်။

သမိုင်းတစ်စောင်ကမူကား ဤသို့ ဘုရားသမိုင်းကို မှတ်တမ်းတင်ခဲ့ပြန်သည်။ ၁၀ ရာစုနှစ်ဆီက သီဟိုဠ်မင်းသား "ကိုစန KO SA NA"သည် ပုသိမ်ခရိုင်တွင် အလွန်လှပသည်ဟု နာမည်ကျော်ကြားသော ဥမ္မာဒန္တီမင်းသမီးကို တောင်းယူလက်ထပ်ရန် သင်္ဘောနှင့် ကြွလာခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံသို့ ရောက်သောအခါတွင် ဥမ္မာဒန္တီမင်းသမီးမှာ နဂါးယီမင်းသား (NA GA YI)နှင့် လက်ထပ်ပြီးစီးကြောင်း သိရလေသည်။ ထို့ကြောင့် သီဟိုဠ်မင်းသားသည် ပါလာသော ရွှေငွေ ကျောက်သံပတ္တမြားရတနာများကို ဌာပနာ၍ ရွှေမြင်တင်ဘုရား တင်ထားပြီး သီဟိုဠ်သို့ ပြန်ကြွသွားခဲ့၏။ နောင်သော် ရွှေမြင်တင်ဘုရားကို ဥမ္မာဒန္တီမင်းသမီးက ဆက်လက်မွမ်းမံခဲ့သည်ဟု အဆိုရှိခဲ့လေသည်။

ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ပန်းတနော်မြို့၏ အနောက်ပိုင်းရပ်နေ ဆန်စက်ပိုင်ရှင် မြေပိုင်ရှင် ဦးဘိုးနှစ်–ဒေါ်နန်းသောင်တို့မှ နောင်အခါတွင် ဦးသန့်ဟု တွင်ပြီး ကမ္ဘာ့ပထမတန်း အကျိုးတော်ဆောင်ကြီး ဖြစ်လာမည့် မောင်သန့်ကလေးကို ခရစ်သက္ကရာဇ် ၁၉၀၉–ခု၊ ဇန်နဝါရီလ ၂၂ ရက်၊ မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၂၇၀ ပြည့်နှစ် တပို့တွဲလဆန်း ၂ ရက် သောကြာနေ့တွင် မီးရှူးသန့်စင် ဖွားမြင်ခဲ့လေသည်။

ဦးသန့်၏ မျိုးဆက်ဇယား

ဦးရွှေဆင် ဒေါ်ဆင် — ဦးတာ ဒေါ်မိတ်

ဦးဘိုးနှစ် — ဒေါ်နန်းသောင်

ဦးသန့်	ဒေါ်သိန်းတင်
ဦးခန့်	ဒေါ်စောရင်
ဦးသောင်း	ဒေါ်ညွန့်ညွန့်
ဦးတင်မောင်	ဒေါ်တင်

ဦးသန့်၏ဘခင် ဦးဘိုးနှစ်မှာ ငယ်စဉ်က အိန္ဒိယနိုင်ငံ ကလကတ္တားမြို့သို့ သွားရောက် ပညာသင်ယူခဲ့သူဖြစ်သည်။ ဦးဘိုးနှစ်၏ဘခင် ဦးရွှေဆင်၏ညီဖြစ်သူ ဦးရွှေခင်သည် ပန်းတနော်မြို့၌ အချမ်းသာဆုံး စက်သူဌေး မြေပိုင်ရှင်ဖြစ်သည်။ ဦးရွှေခင်သည် တူဖြစ်သူ ဦးဘိုးနှစ်ကို ကလကတ္တား မြို့ ဟန်းတားကောလိပ် **(Hunter College)**သို့ ပို့၍ ထိုခေတ် ဥပစာတန်းနှင့် ညီမျှသော အက်ဖ်အေ **(F.A)** စာမေးပွဲအောင်သည်အထိ ပညာသင်ကြားစေခဲ့သည်။ ထိုစာမေးပွဲ အောင်သောအခါ ဦးဘိုးနှစ်သည် မြန်မာနိုင်ငံသို့ ပြန်လာ၍ မိတ္ထီလာ အရေး ပိုင်ရုံးတွင် စာရေးကြီးအဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့သည်။ ဦးဘိုးနှစ် အိန္ဒိယမှ ပြန်လာ သောအခါ အသက် ၂၂–နှစ်ရှိပြီ။ ဦးဘိုးနှစ်သည် မိတ္ထီလာ အရေးပိုင်ရုံး၌ စာရေးကြီးအလုပ်ဖြင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းနေရာမှ ဦးလေးဖြစ်သူ စက်သူဌေး ဦးရွှေခင်က ပြန်ခေါ်၍ မိမိ၏ဆန်စက်ကို လုံးဝ လွှဲအပ်ပြီး ကြီးကြပ်အုပ်ချုပ် လုပ်ကိုင်စေသည်။ ထိုအခါတွင် ဦးဘိုးနှစ်၏အသက်မှာ ၃၀–နှစ်ရှိပြီ။ အသက် ၃၅–နှစ်အရွယ်တွင် ဦးဘိုးနှစ်သည် ဒေါ်နန်းသောင်နှင့် လက်ထပ် လေသည်။

ဦးဘိုးနှစ်နှင့် ဒေါ်နန်းသောင်တို့ လက်ထပ်ပြီး တစ်နှစ်အကြာ၊ ခရစ် သက္ကရာဇ် ၁၉၀၉ ခုနှစ်တွင် ဦးသန့်ကို ဖွားမြင်ခဲ့ခြင်းပင် ဖြစ်ပေသည်။ ထိုအချိန်က ဦးဘိုးနှစ်၏အသက်မှာ ၃၆–နှစ်ရှိပြီး ဒေါ်နန်းသောင်ကား အသက် ၂၆ နှစ် ဖြစ်လေသည်။

ဦးသန့် မွေးပြီး ၂–နှစ်အရွယ်ထိ အမည်နာမဆို၍ အတည်တကျ မမှည့်ပေးကြရသေး။ မိဘဆွေမျိုးများက ချစ်စနိုးဖြင့် ဝိုင်းဝန်းခေါ်ကြသော ငယ်နာမည်များသာ ရှိခဲ့သည်။

၁၉၁၁–ခုနှစ်တွင် သူရိယသတင်းစာတိုက်လီမိတက်ကို တည်ထောင်၍ သူရိယသတင်းစာ မြန်မာနိုင်ငံတွင် စတင်ထုတ်ဝေသည်။ ထိုအခါ ဦးဘိုးနှစ် သည် တစ်စုလျှင် ၁ဝိ၊ (တစ်ဆယ်ကျပ်)ဖြင့် အစုငွေ နှစ်ရာကျပ်တိတိကို သူရိယသတင်းစာတိုက်လီမိတက်သို့ ထည့်ဝင်လိုက်လေသည်။ ထို့ကြောင့် သူရိယသတင်းစာကို ထွက်လျှင်ထွက်ချင်း ဦးဘိုးနှစ်အိမ်သို့ စာတိုက်မှ ပို့ပေးခဲ့သည်။ ထိုစဉ်က သူရိယသတင်းစာတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၌ နာမည်ကျော်

နေသော မြင်းမူနယ်မှ မင်းလောင်း မောင်သန့်သတင်း ခေတ်စားလျက်ရှိ၏။ မင်းလောင်းပေါ်ပြီ၊ မောင်သန့်ဟု ခေါ်သည် စသဖြင့် သတင်းစာထဲတွင်လည်း အကျယ်တဝင့် ရေးသားခဲ့သည်။

သူရိယသတင်းစာ၌ မင်းလောင်း မောင်သန့်သတင်းကို ဖတ်ရှုရသော ဦးဘိုးနှစ်နှင့် ဒေါ်နန်းသောင်တို့သည် မိမိတို့ ချစ်မငြီးသော သားဦးကလေးကို ဖောကြာသားလည်းဖြစ်သည့်အတွက် မောင်သန့်ဟုပင် အမည်ခေါ်တွင်လိုက်ကြတော့သည်။ နာတဲ့ပေါ်ပေါ်၊ အသားအရေဖြူစင်သန့်ရှင်းသော သားကြီးနှင့် မောင်သန့်ဆိုသောနာမည်မှာ အလွန်တရာမှပင် သင့်မြတ်သည်ဟု ထင်မိကြ၏။ မောင်သန့်နာမည်ပေးရခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ မင်းလောင်းမောင်သန့် ဆိုသူ၏ အကြောင်းကို သိသင့်သည်ထင်၏။ အနည်းငယ် ဖော်ပြလိုပေသည်။

မင်းလောင်း မောင်သန့်သည် ၁၉၁၀–ခုနှစ်တွင် စစ်ကိုင်းခရိုင် မြင်းမူမြို့မှ အင်္ဂလိပ်အစိုးရကို ပုန်ကန်သောင်းကျန်းခဲ့သည်။ သူ၏ပုန်ကန်မှုမှာ မအောင်မြင်ခဲ့။ နောက်ဆုံးတွင် နောက်လိုက်နောက်ပါ အချို့နှင့်အတူ အင်္ဂလိပ်အစိုးရ၏ လက်ရဖမ်းဆီးခြင်းကို ခံရလေ၏။

မင်းလောင်း မောင်သန့်နှင့်အတူ တပ်သားများစွာ တစ်စုတစ်ဝေး ဖမ်းမိခဲ့သည်။ ထိုတပ်သားများထဲမှ ၄၃–ဦးမှာ ထင်ရှားသဖြင့် ရုံးတင်တရားစွဲဆိုခြင်း ခံရသည်။

သောင်းကျန်းထကြွသူ မင်းလောင်း မောင်သန့်နှင့် ဟပည့်လေးယောက်တို့မှာ ပုန်ကန်မှုဖြင့် သေဒဏ် အပြစ်ပေးခံရသည်။ ၂၅ ယောက်မှာ ထောင်တစ်သက် အပြစ်ဒဏ်ခံရသည်။ ၂ယောက်မှာ အမှုမထင်ရှား၍ လွှတ်လိုက်ရ၏။ ၂ယောက်မှာ ထောင်ထဲတွင်ပင် သေဆုံးသွား၏။ ကျန်လူများမှာမူကား အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ်အသီးသီး ကျခံသွားကြရလေသည်။ မင်းလောင်းမောင်သန့် ဇာတ်သိမ်းသွားသော်လည်း မြန်မာလူထုမှာ နယ်ချဲ့အင်္ဂလိပ်ကို ပုန်ကန်တော်လှန်ခဲ့သူအဖြစ် သူ့ကို သတိရ လေးစားလျက်ရှိခဲ့ပေသည်။

မောင်သန့် အသက် ၅နှစ်အရွယ်သို့ ရောက်သောအခါ မိဘများဖြစ်သော ဦးဘိုးနှစ် ဒေါ်နန်းသောင်တို့က အိမ်နှင့် များစွာ မဝေးလှသော ဆရာကြီး ဦးဘဟန်၏ မြန်မာကျောင်းသို့ စာသင်ကြားရန် သွားရောက်အပ်နှံကြလေသည်။

ထိုခေတ်က မြန်မာစာသင်ကျောင်းဆရာကြီးများသည် မိမိတို့ ကျောင်းသို့ လာရောက်၍ ပညာသင်ကြားရန် အပ်နှံကြသော ကျောင်းသားများအား ဗေဒင်တွက်ချက်ကြည့်လေ့ရှိကြသည်။ ကျောင်းအုပ်ဆရာကြီးများသည် ဗေဒင် တွက်ချက်မှုပညာကို အနည်းနှင့် အများ တတ်ကျွမ်းကြသည်သာ ဖြစ်လေသည်။

မောင်သန့်ကို မိခင် ဒေါ်နန်းသောင်ကိုယ်တိုင် ကျောင်းလာအပ်စဉ် ဆရာကြီး ဦးဘဟန်သည် တပည့်ကလေးငယ်တစ်ဦးထံမှ ကျောက်သင်ပုန်းနှင့် ကျောက်တံကို ခေတ္တ ဆွဲယူလိုက်ပြီး မောင်သန့်ဇာတာကို တွက်ချက်၍ ကြည့်လေသည်။

ဦးဘဟန်က "ဒေါ်နန်းသောင် … ခင်ဗျားသားရဲ့ဇာတာဟာ တိမ်ကော မယ့်ဇာတာမဟုတ်ဘူးဗျ၊ ပညာဉာဏ် ထက်မြက်ပြီး ကမ္ဘာကျော်ကြားထင်ရှားမယ့် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဖြစ်ဖို့ရှိတယ်၊ သူငယ်ကို ဂရုစိုက်ပြီး ခင်ဗျားတို့ မွေးမြူပြုစုကြပေ တော့"ဟု ပြောဆိုဟောကြားခဲ့သည်။

မောင်သန့်ကလေးသည် စာကို အပတ်တကုတ် ကြိုးစားခဲ့သည်။ သူငယ်တန်းမှစ၍ စာကို အချိန်မှန်မှန် ကျက်မှတ်တတ်သော အလေ့အကျင့် ရှိခဲ့၏။ သူငယ်တန်း အောင်မြင်၍ နောင်နှစ်၌ ပထမတန်းသို့ မောင်သန့် တက်ရသည်။

ထိုအချိန်က ပန်းတနော်မြို့တွင် ဗုဒ္ဓဘာသာကလျာဏယုဝအသင်းကြီး၏ ဝိုင်အမ်ဘီအေ (Y.M.B.A) အလယ်တန်းကျောင်း တည်ထောင်ဖွင့်လှစ်လျက် ရှိခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ ထိုကျောင်းမှာ ပန်းတနော်မြို့တွင် ပထမဆုံး အင်္ဂလိပ်ဘာသာကို သင်ကြားပေးသော အင်္ဂလိပ်–မြန်မာ အလယ်တန်းကျောင်းလည်း ဖြစ်လေသည်။ ထိုခေတ်အခါ အားဖြင့် လောကဓာတ်ကျောင်းဟုလည်း ခေါ်လေ့ရှိကြ၏။ မိဘများကလည်း မောင်သန့် သူငယ်တန်း အောင်၍ ပထမတန်း တက်ရသော အခါ ဝိုင်အမ်ဘီအေအလယ်တန်းကျောင်းသို့ ပြောင်းရွှေ့၍ ပညာသင်ကြားစေ သည်။ မောင်သန့်၏ဖခင် ဦးဘိုးနှစ်သည် မိမိကိုယ်တိုင်ကပင် ကလကတ္တား ဟန်းတားကောလိပ်ထွက် တစ်ဦးပီပီ အင်္ဂလိပ်စာ သင်ကြားခြင်း၏ အကျိုး ကျေးဇူးကို သိနားလည်သည်။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ သင်ကြားတတ်မြောက်မှသာ ကမ္ဘာ့ဗဟုသုတနယ်မြေတွင် ကျင်လည်ကျက်စားနိုင်မည်ကို သိသည်။ ထို့ကြောင့်

လည်း မောင်သန့်ကို ဗိုင်အမ်ဘီအေ အင်္ဂလိပ်ဘာသာသင် အလယ်တန်းကျောင်းသို့ ပြောင်းရွှေ့၍ ပညာသင်ကြားစေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

မောင်သန့်သည် ငယ်စဉ်ကပင် စာပေဗဟုသုတ လေ့လာလိုက်စားခြင်း၌ ဝါသနာထုံသည်။ မိမိဘခင် ဖတ်ရှုလေ့ရှိသော အင်္ဂလိပ်သတင်းစာ၊ သူရိယမြန်မာသတင်းစာများကိုပင် ကောက်ယူဖတ်ရှုလေ့ရှိသည်။ ထိုခေတ်က မြန်မာလူမျိုးများထဲတွင် အင်္ဂလိပ်စာတတ် ရှားပါးလှသည်။ ထိုပြင် ကြေးနန်းစာများမှာ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့်သာ ရေးသားရမြဲဖြစ်သည်။ အိမ်နီးချင်းများသည် ရောက်ရှိလာသော ကြေးနန်းစာများကို ဖတ်ရှုပေးရန် ဦးဘိုးနှစ်ထံ လာပေးကြသည့်အခါတွင် မောင်သန့်က အရင်ဦးစွာ မိမိ တတ်သမျှ ဖတ်ရှုပြီး မြန်မာဘာသာပြန်ဆိုပေးလေ့ရှိသည်။

သားဖြစ်သူ၏ စာပေဗဟုသုတ လိုက်စားမှုကို မြင်ရသောအခါ မိဘများမှာ ဝမ်းသာ၍မဆုံး တပြုံးပြုံးပင်။

* * *

၂။ စာပေ ဝါသနာရှင်ကလေး

မောင်သန့်သည် အသက် ၉–နှစ်အရွယ်တွင် စတုတ္ထတန်းသို့ တက်ရောက်၍ ဝိုင်အမ်ဘီအေအလယ်တန်းကျောင်းမှာပင် ပညာကို ဆက်လက် သင်ကြားလျက်ရှိခဲ့သည်။ ထိုအချိန်တွင် ဘခင်ဦးဘိုးနှစ်၏အိမ်ဦးခန်းမှ မှန်ဘီရိုထဲရှိ သားရေဖုံးစာအုပ်များကို မောင်သန့် ယူငင်ဖတ်ရှုလေ့လာတတ်နေပေပြီ။

မောင်သန့်သည် ရှေးမြန်မာစာဆိုတော်များ ရေးခဲ့သော ပျို့၊ ကဗျာ၊ မော်ကွန်း စသော ရှေးမြန်မာစာပေများကို ကျောင်းစာ ကျက်မှတ်ချိန်မှ ပြင်ပအချိန်များတွင် လေ့လာမှတ်သားတတ်သည်။ ဤသို့ဖြင့် ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ၊ ရှင်မဟာသီလဝံသမှစ၍ နတ်သျှင်နောင်၊ နဝဒေးအလယ်၊ လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်နှင့် မြဝတီမင်းကြီး၊ စလေဦးပုညအဆုံး၊ မြန်မာစာပေသပိုင်းဝင် စာဆိုတော်ကြီးများ၏ လက်ရာ အားလုံးလိုလိုပင် မောင်သန့် ဖတ်ရှု မြည်းစမ်းပြီးဖြစ်နေပေပြီ။

မောင်သန့်တို့အိမ်မှာ ပျဉ်ထောင်–ပျဉ်ခင်း–သွပ်မိုး၊ လေးပင်အိမ် ဖြစ်သည်။ အိမ်ရှေ့တွင် အုန်းပင်၊ မာလကာပင်များ ရှိသည်။ ခြံဝင်းထဲ၌ပင် စပယ်ခြုံလည်း ရှိ၏။

ညနေခင်း နေဝင်ရီတရောအချိန်များတွင် မောင်သန့်သည် အိမ်ဝင်းတံခါးအနီးရှိ မာလကာပင်ကို မှီပြီး သင်းပျံ့ပျံ့မွှေးလှသော စပယ်ခြုံမှ ပန်းရနံ့ကို ရှူရင်း မိမိ ကြီးလာလျှင် စာရေးဆရာကြီး လုပ်မည်ဟု စိတ်ကူးဖြင့် မြူးနေတတ်သည်။ ထိုသို့ စိတ်ကူးရင်း မိမိ ဖတ်ထားသော ရှေးမြန်မာစာပေများကိုပါ ပြန်၍တွေးတောမိသည်။ အလွမ်းအရွန်း၊ သဘာဝအဖွဲ့စာပေများတွင် စလေဦးပုည၏ ဟာသပြွန်းသော စာပေအဖွဲ့အနွဲ့များကို ကလေးတို့ဘာဝ

မောင်သန့်က နှစ်သက်မိသည်။ သို့သော် အသက်ရင့်လာ၍ တွေးခေါ်ရှုမြင် တတ်လာသောအခါတွင် နက်နဲသော အဖွဲ့အနွဲ့များပါသည့် ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ၊ ရှင်မဟာသီလဝံသနှင့် နတ်သျှင်နောင်၊ နဝဒေး၊ မြဝတီ ဦးစတို့၏ စာပေများကို တန်ဖိုးထားရမှန်း သိလာခဲ့လေသည်။

မောင်သန့်သည် ပန်းချီရေးဆွဲခြင်းကိုလည်း ငယ်စဉ်ကပင် အထူးဝါသနာ ထုံခဲ့၏။ ဖခင်ဖြစ်သူ ဖတ်ရှုသော အင်္ဂလိပ် မြန်မာ စာနယ်ဇင်းများမှ ပန်းချီ ဆရာမျိုးစုံတို့၏ အရုပ်များ ပန်းချီကားများကို ပြန်၍ကူးဆွဲလေ့ရှိရာမှ ပန်းချီ ဆွဲဝါသနာမှာ တစ်စတစ်စ တိုးပွားလာခဲ့၏။ မောင်သန့်သည် မိမိ ပညာသင် ကြားနေသော ကျောင်းပုံစံ၊ မိမိ၏အိမ်ပုံစံ၊ မိမိညီကလေးများ၏ပုံတို့ကို ရေး ဆွဲ လေ့ကျင့်နေတတ်သည့်အခါလည်း ရှိလေသည်။

မောင်သန့်၏ ငယ်စဉ်ကျောင်းသားဘဝက ထူးခြားသော အကျင့်အမူ တစ်ခုမှာ ကျောင်းတွင် မုန့်ပဲသွားရည်စာများ ဝယ်စားသောအကျင့်၊ မရှိခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ ထိုအကျင့်မှာ မိဘများက အထူးတလည် သွန်သင်ကြပ်မတ်ရခြင်း မရှိပါဘဲနှင့် မောင်သန့်ကိုယ်တိုင်က ဖြစ်ပေါ်လာသော အကျင့်ကောင်းတစ်ရပ် ဖြစ်သည်။

မောင်သန့်သည် အသက် ၁၂-နှစ်အရွယ်ကစ၍ အင်္ဂလိပ်စာရေးဆရာ ကြီး ရိုတ်စပီးယားနှင့် နာမည်ကျော် စုံထောက်စာရေးဆရာ ကိုနင်ဒွိုင်းတို့၏ ဝတ္ထုများကို သဲကြီးမဲကြီး ဖတ်ရှုခဲ့သည်။ ဘခင်ဖြစ်သူ၏ စာအုပ်စင်မှ စာအုပ်များကို မွှေနှောက် ရှာဖွေ၍ ကြိုက်သည့်စာအုပ်များကို စွဲစွဲမြဲမြဲ ဖတ်လေ့ရှိခဲ့သည်။

ယင်းသည်ကပင် မောင်သန့်၏ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ အရေးအဖတ် ကျွမ်းကျင်မှုတွင် အထောက်အကူတစ်ခုဖြစ်ခဲ့၏။

မောင်သန့်သည် ငယ်စဉ်ကစ၍ လက်ရေးကို ပီသလှပအောင် ရေးရန် ဝါသနာပါသူဖြစ်ခဲ့သည်။ သွယ်လျသောလက်ချောင်းကလေးများမှာ အနုပညာ သမား အနုပညာစိတ်ထားရှိသူဖြစ်ကြောင်းကို ဖော်ပြလျက်ရှိသည်။

လက်ရေးလက်သား သေသပ်လှပခြင်းသည် လူ၏စရိုက်အကျင့်နှင့် တိုက်ရိုက် သက်ဆိုင်ပေသည်။ လက်ရေး လှပသေသပ်သူတစ်ဦးသည်

အဝတ်အစား ဝတ်ဆင်ရာတွင်ဖြစ်စေ၊ စာကျက်မှတ်ရာတွင်ဖြစ်စေ၊ စကားပြောရာတွင်ဖြစ်စေ သပ်ရပ်တိကျ၍ မည်သည့်ကိစ္စမဆို ကြိုးစားမှု အမြဲရှိတတ်လေသည်။ ကလေးဘဝကပင် လက်ရေးကို သေသပ်လှပအောင် ရေးသားခြင်းမှာ မောင်သန့်၏ ထူးခြားသည့်အလေ့တစ်ခု ဖြစ်လေသည်။

မိဘများမှာ စက်ပိုင်ရှင် မြေပိုင်ရှင်များဖြစ်၍ သားဦး မောင်သန့်အား ချစ်မြတ်နိုးသည်လည်း ဖြစ်ရကား မုန့်ဖိုး ခပ်များများ ပေးတတ်သည်။ မောင်သန့်သည် ပေးထားသော မုန့်ဖိုးကို မသုံးပေ။ နေ့လယ် မုန့်စားကျောင်းဆင်းလျှင် မိမိအိမ်သို့သာ အမြန်ရောက်အောင် ပြန်လာပြီး နေ့လယ်ထမင်းစားတတ်သည်။

၁၉၂၀–ပြည့်နှစ်တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် သပိတ်ကြီးမှောက်ခဲ့ရာမှ မြန်မာတစ်ပြည်လုံးတွင် အမျိုးသားကျောင်းများ မှိုလိုပေါက်ခဲ့သည်။ ပန်းတနော်မြို့တွင်လည်း မြို့မျက်နှာဖုံး နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်ကြီးများ ဖြစ်ကြသော ဦးဘိုးသန့်၊ ဦးထွန်းဝင်း စသော လူကြီးတို့၏ ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်မှုဖြင့် အမျိုးသား အထက်တန်းကျောင်းကို ၁၉၂၁–ခုနှစ်တွင် စတင် တည်ထောင်ခဲ့လေ၏။

၁၉၂၂–ခုနှစ်တွင် မောင်သန့်သည် ဝိုင်အမ်ဘီအေအလယ်တန်းကျောင်းမှ သတ္တမတန်း အောင်မြင်ပြီးနောက် အမျိုးသားအထက်တန်းကျောင်းသို့ ပြောင်းရွှေ့ ပညာသင်ကြားခဲ့ရလေသည်။

မောင်သန့် ၁၄–နှစ်သားတွင် ဗုဒ္ဓဘာသာ ထုံးတမ်းစဉ်လာအရ ညီများနှင့်အတူ ရှင်ပြုမင်္ဂလာ ပြုလုပ်ခဲ့လေ၏။ မောင်သန့်နှင့်အတူ သင်္ကန်းဆီးကြသူတို့မှာ မောင်သန့်၏ညီ မောင်ခန့်နှင့် မောင်သောင်းတို့ ဖြစ်ကြသည်။ ထိုစဉ်က ညီအငယ်ဆုံး မောင်တင်မောင်မှာ အသက်ငယ်သေး၍ အစ်ကိုများနှင့်အတူ သင်္ကန်းဆီးခြင်းမပြုပေ။

မောင်သန့်တို့ ရှင်ပြုသော ကျောင်းတိုက်မှာ ပန်းတနော် အနောက်ပိုင်းရှိ တံတားဦးကျောင်းတိုက်ဖြစ်သည်။ တံတားဦးကျောင်းတိုက်မှာ မောင်သန့်၏မိဘများဖြစ်ကြသော ဦးဘိုးနှစ် ဒေါ်နန်းသောင်တို့ ကိုးကွယ်သော ဆရာတော် ဦးဥတ္တမ ကျောင်းထိုင်သည့် ကျောင်းဖြစ်သည်။

ကျောင်းတိုက်ကြီးမှာ ကျယ်ဝန်းသန့်ပြန့်၍ သစ်ပင်ဝါးပင်များ အုပ်အုပ်ဆိုင်းဆိုင်းနှင့် အလွန်ကြည်နူးသာယာဖွယ် ကောင်းလှ၏။ ပန်းတနော်မြို့ တစ်မြို့လုံးကပင် ဆရာတော်ဦးဥတ္တမကို အထူးကြည်ညိုဆည်းကပ်ကြသည်။ ဆရာတော်ဦးဥတ္တမ၏ သီလဂုဏ်၊ သမာဓိဂုဏ်၊ ပညာဂုဏ်တို့ကြောင့်ပင် မြို့နေလူထုသည် ဦးဥတ္တမကိုယ်တော်ကြီးကို အထူးကြည်ညိုသဒ္ဒါပွားကြခြင်းလည်း ဖြစ်ပါချေသည်။

ဦးဘိုးနှစ် ဒေါ်နန်းသောင်တို့မှာ ဆရာတော် ဦးဥတ္တမ၏ ပစ္စည်းလေးပါးဒါယကာရင်းဖြစ်ကြလေသည်။

မောင်သန့်ကို ညီနှစ်ယောက်နှင့်အတူ ရှင်ပြုရာတွင် ပန်းတနော်မြို့ပေါ်၌ အခမ်းနားအကြီးကျယ်ဆုံး ရှင်ပြုမင်္ဂလာပွဲဖြစ်ခဲ့သည်။ မောင်သန့်၏မိဘများဖြစ်ကြသော ဦးဘိုးနှစ်၊ ဒေါ်နန်းသောင်တို့မှာ တောင်သူလယ်သမားများနှင့် ဆက်ဆံနေရသူများ ဖြစ်သည့်အားလျော်စွာ ပန်းတနော်ဝန်းကျင်ဒေသရှိ ကျေးရွာအများမှ တောင်သူလယ်သမားမိသားစုများ စည်ကားစွာ လာရောက်ကြသည်။ ဦးဘိုးနှစ်သည် မြေပိုင်ရှင် စက်ပိုင်ရှင်တစ်ဦးဖြစ်သော်လည်း ဗုဒ္ဓဘာသာကို ကိုင်းရှိုင်းရိုသေသူဖြစ်သည့်အားလျော်စွာ တောင်သူလယ်သမား ဆင်းရဲသားများနှင့် ငွေကြေးကိစ္စ၊ စပါးသီးနှံကိစ္စများနှင့် ပတ်သက်၍ ဆက်ဆံရာတွင် ငွေကြေးအနစ်နာအဆုံးရှုံးခံ၍ ဆက်ဆံတတ်သည်။ လူမုန်း အလွန်နည်းအောင်လည်း နေတတ်သူဖြစ်လေ၏။ ထို့ကြောင့်ပင် မောင်သန့်တို့ ရှင်ပြုမင်္ဂလာအခမ်းအနားမှာ မြို့ပေါ်ရှိ ဆွေမျိုးများ၊ မြို့ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ မိတ်ဆွေသင်္ဂဟများဖြင့် အလွန်စည်ကားခဲ့ပေသည်။

မောင်သန့်နှင့် ညီနှစ်ယောက်တို့သည် ရက်သတ္တတစ်ပတ်မျှ သင်္ကန်းဆီးကြသည်။ မောင်သန့်သည် သင်္ကန်းဆီးသော ၇–ရက်မျှအတွင်း ညီနှစ်ယောက်နှင့်အတူ မြို့ထဲရှိ ဆွေမျိုးအသိမိတ်သင်္ဂဟများထံသို့ နံနက်ခင်း ဆွမ်းခံထွက်သည်။ မောင်သန့်တို့ ညီအစ်ကို ဆွမ်းခံရာမှ ပြန်လာသောအခါတွင် သပိတ်မှာ မို့မောက်ပြည့်လျှံ၍ ပြန်လာရသည်ချည်းဖြစ်၏။ ထို့ပြင် သူတို့ညီအစ်ကိုတစ်စုအား စေတနာသဒ္ဒါတရား ထားကြလေ၏။

မောင်သန့်၏ရုပ်ရည်မှာ သင်္ကန်းနှင့် အလွန်ပင် တင့်တယ်လိုက်ဖက်

ရှိလှသည်။ ဖြူသောအသား၊ တောက်ပဝိုင်းစက်၍ ကြည်လင်သော မျက်လုံး၊ တောင့်တင်းခိုင်မာသော ကိုယ်ဟန်သည် သက်န်းအဝါရောင်ဖြင့် ဆိုပါက အလွန်ကြည်ညိုဖွယ် ကိုရင်တစ်ပါး ဖြစ်နေတော့သည်။

ရက်သတ္တတစ်ပတ်မျှ သင်္ကန်းဘောင်တွင် နေထိုင်ရင်း မောင်သန့်သည် အခြားကိုရင်ကျောင်းသားများနှင့် ရောနှော၍ ပျော်ရွှင်ရယ်မောနေလေ့မရှိပေ။ ဆရာတော်ဘုရားထံတွင် ပါဠိစာပေကို ဆည်းကပ်လေ့လာသည်။ အခြားကိုရင်ကျောင်းသားတို့နှင့်အတူ ကျောင်း၏ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်တို့ကိုလည်း စုပေါင်း၍ နေ့ညဥ့်မပြတ် ပြုခဲ့ပေသည်။ ဤသို့ဖြင့် ၇ ရက်ပြည့်သောနေ့တွင် မောင်သန့်တို့ ညီအစ်ကိုသုံးယောက် ကိုရင်လူထွက်ကြရလေသည်။

မောင်သန့်၏ဘခင်ဖြစ်သူ ဦးဘိုးနှစ်မှာ သားသမီးများကို အလွန်မြတ်နိုး ယုယသူဖြစ်သည်။ သားသမီးများ စားချင်သည်ဆိုလျှင် ဘာမဆို ဝယ်ကျွေးရမှ ကျေနပ်သည်။ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးသူများ ဖြစ်ကြသောကြောင့်လည်း မောင်သန့် သည် ငယ်စဉ်က ချို့ချို့တဲ့တဲ့ မနေရပေ။

ဦးဘိုးနှစ်မှာ ခေတ်ပညာတတ်တစ်ဦးဖြစ်၍ အိမ်တွင် အစားအသောက် ကို အတက်တန်းကျကျ စားသောက်၍ သားများကိုလည်း နိုင်ငံခြားမှလာသော မုန့်နှင့် အဖျော်ရည်များကိုသာ စားသောက်စေသည်။

ထိုခေတ်က နာမည်ကြီးဖြစ်သော ဟန်းတလီနှင့် ပါးလမားဘီစကွတ်မုန့် များမှာ အထက်တန်း စားသောက်ဖွယ်ကို နှစ်သက်သော အိမ်တိုင်းတွင် ရှိခဲ့ ၏။ မောင်သန့်တို့အိမ်တွင်လည်း ယင်းဘီစကွတ်မုန့်များကို အမြဲဝယ်ယူထား လေ့ရှိသည်။

သို့သော်... မောင်သန့်တို့ ညီအစ်ကိုတစ်စုသည် နိုင်ငံခြားမုန့်များထက် မြန်မာမုန့်များကို ပိုမိုနှစ်သက်ကြသည်။ မြန်မာမုန့်များဖြစ်ကြသော မုန့်စိမ်းပေါင်း နှင့် မုန့်ပြားသလက်မုန့်များကို အသည်းစွဲဖြစ်ခဲ့ကြသည်။ မိခင်က အိမ်တွင် သားများ စားရန်မုန့်များကို လုပ်ကျွေးလေ့ရှိ၏။

ဦးဘိုးနှစ်သည် စားကောင်းသောက်ဖွယ်ကို ကြိုက်နှစ်သက်၏။ သူသည် တပည့်လက်သား အများနှင့် နေသူဖြစ်၍ ခိုင်းစရာလူတွေ တလေ့ကြီး ရှိ သော်လည်း သူ စားချင်သော အစားအစာရှိလျှင် ကိုယ်တိုင် ချက်ပြုတ်စားရမှ လည်း ကျေနပ်သူ ဖြစ်လေသည်။

ဦးဘိုးနှစ်သည် ထမင်း ဟင်း အချက်ကောင်းသူ ဖြစ်၏။ သူသည် သူ၏သားများအား ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ ထမင်းဟင်းများ ချက်ကျွေးရသည်ကို အလွန်ကျေနပ်သည်။ အလုပ် အားလပ်သောရက်များ၊ အခါကြီးရက်ကြီးများဆိုလျှင် ဦးဘိုးနှစ်သည် မိသားစု အထူးစားပွဲအတွက် ထမင်းဟင်းများကို ကိုယ်တိုင် စီမံနေလေ့ရှိတော့သည်။

ဦးဘိုးနှစ် ကိုယ်တိုင် ချက်သော အုန်းထမင်းနှင့် ကြက်သားဟင်း၊ ဆိတ်သားဟင်းများမှာ စား၍အလွန်အရသာရှိသည်။ သားလေးယောက်နှင့် ဇနီးဖြစ်သူတို့ ပျော်ပျော်ပါးပါး စားသောက်နေကြသည်ကို မြင်ရသောအခါ ဦးဘိုးနှစ်မှာ အလွန်သဘောကျလျက် ရှိနေတတ်သည်။

ဦးဘိုးနှစ်၏ဇနီး ဒေါ်နန်းသောင်မှာ အမဲသားကို ရာသက်ပန် လှူထားသူဖြစ်လေသည်။ ဒေါ်နန်းသောင် အပျိုဘော်ဝင်စအရွယ် ၁၂၆၀-ပြည့်နှစ်တွင် ပန်းတနော်သို့ လယ်တီဆရာတော် ဦးဉာဏ ရောက်ရှိခဲ့သည်။ ဆရာတော်က နွားတိရိစ္ဆာန်များမှာ လူများ၏ အသက်သခင်ကျေးဇူးရှင်ဖြစ်သည်ဟု ဟောကြားခဲ့ပြီး အမဲသားမစားရန် အလှူခံခဲ့သည်။ ဒေါ်နန်းသောင် အပျိုဖော်ဝင်စ၌ ဆရာတော်၏အဆုံးအမတွင် တည်ခဲ့ပြီး အသက်ထက်ဆုံးပင် အမဲသား မစားတော့ရန် ဆရာတော်ထံ လှူလိုက်လေသည်။

ဦးဘိုးနှစ်မှာ အမဲသားငါး အလွန်ကြိုက်နှစ်သက်ကြောင်း သိရသောကြောင့် ဒေါ်နန်းသောင်မှာ ခင်ပွန်းဖြစ်သူ ကြိုက်နှစ်သက်သော အမဲသားကို ချက်၍ကျွေးခဲ့ရ၏။ ဒေါ်နန်းသောင်မှာ ယနေ့ထိပင် အမဲသားကို မစားဘဲနေသူဖြစ်တော့သည်။

ထိုစဉ်က ဦးဘိုးနှစ် ဒေါ်နန်းသောင်တို့အိမ်တွင် အိမ်ဖော် ၂-ဦး ရှိနေခဲ့သည်။ သို့သော် ဒေါ်နန်းသောင်သည် အိမ်မှုကိစ္စအဝဝကို အိမ်ဖော်များအား လွှဲအပ်ထားသူမဟုတ်ပေ။ အိမ်မှုကိစ္စအဝဝကို မိမိကိုယ်တိုင် ကိုယ်ဖိရင်ဖိဆောင်ရွက်ရမှ ကျေနပ်သော အိမ်ထောင်ရှင် အမျိုးသမီးကောင်းလည်း ဖြစ်လေသည်။

မောင်သန့်တို့ ကျောင်းသားဘဝက ပန်းတနော်မြို့တွင် ထူးချွန်သော သူငယ်ကလေးတစ်ယောက် ပေါ်ထွန်းခဲ့သည်။ ပန်းတနော်မြို့တွင် ယွန်းကျောင်း

စာသင်တိုက်ကြီး၏ ကျောင်းထိုင် တိုက်အုပ်ဆရာတော်မှာ ဆရာတော် ဦးရာဇိန္ဒ ကိုယ်တော် ဖြစ်သည်။ ဆရာတော် ဦးရာဇိန္ဒ ပျံလွန်ပြီး ၆–နှစ်ခန့် အကြာ၌ ပန်းတနော်တွင် အသက် ၅ နှစ်ရွယ် မမွှကထိက မောင်ထွန်းကြိုင်ဟု အမည်တွင်သော လူငယ် လူထူးလူဆန်းကလေး ပေါ်လာသည်။ ၁၉၂၁–ခုနှစ်က ဖြစ်သည်။

"အသက် ၅ နှစ်သာ ရှိသေးတယ်၊ ပိဋကတ်သုံးပုံကို အာဂုံဆောင်နိုင်သတဲ့"

ထိုသတင်းကို ပန်းတနော်မြို့သူမြို့သားများ အားလုံး ဂရုတစိုက်ပြောနေလေ့ရှိတော့သည်။ မြို့လူထုအဆိုအရမူ မောင်ထွန်းကြိုင်မှာ ပျံလွန်တော်မူသော ဆရာတော် ဦးရာဇိန္ဒဝင်စားသူ ဖြစ်သဖြင့် ပိဋကတ်သုံးပုံကို မသင်ကြားရဘဲ အာဂုံဆောင်နိုင်သူ ဖြစ်လေသည်။ မောင်ထွန်းကြိုင်ကလည်း ထူးပေဆန်းပေ၏။ ကျမ်းစာအုပ်များကို တည့်တည့် မဖတ်၊ အထက်အောက် ပြောင်းပြန် ဖတ်ရှုလေ့ရှိသည်။ စာကို မသင်ဘဲနှင့် တတ်ကျွမ်းနေသည်။

မောင်သန့်သည် မိမိမြို့တွင် အထူးတလည် ပေါ်လာသော နိုင်ငံကျော် မမွှကထိက ၅ နှစ်သားလေး မောင်ထွန်းကြိုင်၏ပညာကို အထူးအားကျမိသည်။ ပညာချွန်သော မောင်ထွန်းကြိုင်၏သတင်းကို လူအများ အမှတ်တရ ပြောဆိုနေသံ ကြားရသောအခါ မိမိကိုယ်တိုင်လည်း ပညာတော်သူတစ်ယောက် ဖြစ်စေမည်ဟု သန္နိဋ္ဌာန်ချမှတ်မိသည်။

မောင်သန့် အသက် ၁၄ နှစ်အရွယ်တွင် ဖခင်ဖြစ်သူ ဦးဘိုးနှစ်သည် ဇွဲပါးသော ရောဂါဖြင့် ကွယ်လွန်အနိစ္စ ရောက်သွားရှာလေသည်။ ဦးဘိုးနှစ် ကွယ်လွန်အနိစ္စရောက်သွားသဖြင့် မောင်သန့်တို့မိသားစုမှာ များစွာ အားငယ်သွားကြရသည်ဖြစ်သော်လည်း ရှေ့သို့ ဘဝခရီးကို ဆက်လျှောက်ရေးအတွက် မူကား ပူပန်သောကရောက်စရာ ဘာမျှမရှိပါပေ။ ဦးဘိုးနှစ်သည် မောင်သန့်တို့ မိသားစုအတွက် စီးပွားရေးတွင် မျက်နှာမငယ်စေရအောင် အိမ်မြေ၊ ခြံမြေ၊ လယ်မြေများမှအစ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ထားရစ်ခဲ့လေသည်။

* * *

၃။ အမျိုးသားကျောင်းတော်သားတစ်ယောက်

ယခုအခါတွင် ကိုသန့်သည် အမျိုးသား အထက်တန်း ကျောင်းသားကြီးဖြစ်နေပြီ။ ဖခင်မရှိတော့ပြီဖြစ်၍လည်း မိမိ၏ညီငယ်များရှေ့တွင် မိမိသည် အစ်ကိုကြီး အဂအရာအနေဖြင့် ကြည့်ရှုစောင့်ရှောက်သွားရမည်ကို သိရှိနားလည်သည်။

မိမိ၏ညီငယ်များဖြစ်ကြသော ကိုခန့်၊ ကိုသောင်းနှင့် ကိုတင်မောင်တို့၏ရှေ့တွင် မိမိသည် စံပြအဖြစ် နေထိုင်ပြုမူကျင့်ကြံမှသာလျှင် မိမိညီငယ်ကလေးများမှာ မိမိ၏ခြေရာကို နင်း၍ လိုက်လာကြမည်ကိုလည်း သိပေသည်။

မိမိတို့၏စီးပွားရေးဦးကား ဘာမှ ပူပင်သောက ရောက်စရာမရှိသည့်အတွက် ကိုသန့်၏ပညာရေးခရီးလမ်းမှာ များစွာ အခက်အခဲမရှိပေ။ ဦးဘိုးနှစ်ကွယ်လွန်သွားသောအခါ၌ ကိုသန့်၏မိခင် ဒေါ်နန်းသောင်ထံတွင် အိမ်ကြီးလေးလုံး ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။

ဦးဘိုးနှစ်၏မိဘများသည် ပန်းတနော်မြို့ပေါ်တွင် အခမ်းနားအကြီးကျယ်ဆုံး အိမ်ကြီးသုံးလုံးကို သားသမီးများအား အမွေပေးခဲ့သည်။

ဦးဘိုးနှစ်၏အစ်ကို ဦးဘိုးသစ်သည် ပန်းတနော်မြို့တွင် ဒုတိယအကြီးဆုံးအိမ်ဖြစ်သော ဂါတ်တဲဝင်းရှေ့ရှိ တရုတ်ကျောင်း လုပ်ထားသည့် အဆောက်အဦကို အမွေရခဲ့သည်။

ဦးဘိုးနှစ်ကမူ ပန်းတနော်မြို့ပေါ်တွင် အကြီးဆုံးဖြစ်သော သုံးထပ်အိမ်ကြီးကို အမွေအဖြစ် ရထားခဲ့သည်။ ထိုအိမ်ကြီးမှာ ပန်းတနော်မြို့ပေါ်၌ ဈေးအနီးရှိ ထင်ရှားသော ဘန်ဟိုဘီကုန်စုံဆိုင်ကြီးအဖြစ် ဖွင့်လှစ်ထားရှိ၏။

ဦးဘိုးနှစ်၏ညီမ ဒေါ်မေသက်သည် ပန်းတနော်မြို့အုပ် နေထိုင်ရန်ငှားရမ်းထားသော အိမ်ကြီးကို အမွေရထားလေသည်။

ထို့ကြောင့် ဦးဘိုးနှစ် ကွယ်လွန်သောအခါတွင် ဇနီး ဒေါ်နန်းသောင်မှာ အမွေရထားသော ဘန်ဟိုဘီကုန်စုံဆိုင် သုံးထပ်အိမ်ကြီး လက်ဝယ် ကျန်ခဲ့သည်။

ထို့အပြင် အိမ်ချင်းကပ်နေသော ဦးဘိုးရုံ၏ ပန်းတိမ်ဖိုကြီးမှာလည်း ဦးဘိုးနှစ်ထံတွင် မသေမီက အပေါင်ခံထားရာမှ မရွေးနိုင်သောကြောင့် ဦးဘိုးနှစ်ပင် အပိုင်ရခဲ့သည်။ ထိုအိမ်မှာလည်း ဒေါ်နန်းသောင် လက်ထဲ၌ ကျန်ခဲ့သည်။

ဒေါ်နန်းသောင်၏မိခင် ဒေါ်မိတ်က မိမိဘာသာ သီးခြား နေချင်သည် ဆို၍ ဦးဘိုးနှစ်ကိုယ်တိုင် စီမံဆောက်လုပ်ပေးသော အိမ်တစ်လုံး ရှိသေးသည်။

ထို့ပြင် ဦးဘိုးနှစ်နှင့် ဒေါ်နန်းသောင်တို့ နေထိုင်ခဲ့သော ပျဉ်ထောင် ပျဉ်ခင်း သွပ်မိုးအိမ်ကြီးလည်း ရှိသည်။ ဤသို့ဖြင့် ဦးဘိုးနှစ် ကွယ်လွန်သော အခါ ကိုသန့်တို့ မိခင် ဒေါ်နန်းသောင်ထံ၌ အိမ်ကြီးလေးလုံး ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။

ထိုပစ္စည်းများအပြင် ပန်းတနော်မြို့နှင့် လေးမိုင်ကွာသော လက်ကြား ရွာ၊ ကမယ်ရွာ၊ ရွှေကျောင်းတိုက်ရွာတို့တွင် စုစုပေါင်း လယ်မြေဧက တစ်ရာ ကျော်ခန့် ဦးဘိုးနှစ်လက်ထက်မှ ကျန်ပစ္စည်းအဖြစ် ဒေါ်နန်းသောင် ရခဲ့ပြန်၏။ သရက်၊ ကညင်၊ ပျဉ်းမပင်၊ ဝါးရုံပင်များအထိ ပြွန်းနေသော ဧက ၂၀ ကျယ် သည့် ဥယျာဉ်ခြံမြေများလည်း ရှိသေးသည်။

ဦးဘိုးနှစ်ကို ဦးလေးဖြစ်သူ ဦးရွှေခင်က အမွေစားအမွေခံအဖြစ် မွေးစားပြီး အိန္ဒိယပြည်သို့ ပညာသင်လွှတ်ခဲ့သည်။ အိန္ဒိယမှ ပြန်လာ၍ မိတ္ထီလာမြို့၌ စာရေးအဖြစ် အမှုထမ်းဆောင်နေသည်ကိုလည်း ဦးရွှေခင်ကပင် ပြန်ခေါ်၍ မိမိ၏ဆန်စက်ကို အပြီးလွှဲ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်စေသည်။

ဦးရွှေခင်သည် ဦးဘိုးနှစ်ထက် အရင် ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။ ဦးရွှေခင် ကွယ်လွန်သောအခါတွင် ဦးရွှေခင်၏ဇနီး ဒေါ်ရွှေမြစ်လည်း ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။ ကျန်ရစ်သော ဆန်စက်မှာ မူလ လုပ်လက်စအတိုင်းပင် ဦးဘိုးနှစ်ပိုင်အဖြစ် ဆက်လက် လုပ်ကိုင်ရန်ဖြစ်၏။ သို့သော်... ဦးရွှေခင်၏ဇနီး ဒေါ်ရွှေမြစ်က ထိုဆန်စက်ကို မိမိရသင့်သည်ဟု တောင်းခံလာသည်။ ဒေါ်ရွှေမြစ်၏ညီမ ဒေါ်ရွှေသစ်၏သားဖြစ်သူ ခရမ်းမြို့ သမဝါယမအသင်း မြို့အုပ် ဦးရွှေမြို့သည်

တရားရုံးတော်သို့ ဒေါ်ရွှေမြစ်၏ တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ် ခံယူသည်။

ဦးဘိုးနှစ် မသေမီက ဦးရွှေခင်ပိုင်ပစ္စည်းများကို မိမိ အမွေဆက်ခံနိုင်ရန် ရန်ကုန်မြို့မှ နာမည်ကြီး ဝတ်လုံတော်ရ မစ္စတာ ဘာရျော်ဂျီကို နို့တစ် ပေးနေဆဲမှာပင် ဦးဘိုးနှစ် မမာ၍ ကွယ်လွန်ခဲ့ခြင်းဖြစ်လေသည်။

ထိုအခါ ကိုသန့်တို့မိခင် ဒေါ်နန်းသောင်ကို သမဝါယမမြို့အုပ် ဦးရွှေမြို့က တရားစွဲတော့သည်။ ဦးရွှေမြို့ စွဲသည့်အမှုတွေက များလှသည်။ အမွေရလိုမှု၊ ဆန်စက်အတွက် စပါးဝယ်ရန် ပေးထားသောငွေများ ပြန်ရလိုမှုစသဖြင့် ဖြစ်သည်။ ဒေါ်နန်းသောင်ကလည်း ပြန်၍တရားစွဲသည်။ ခရိုင်တရားမရုံးတွင် အမှုအားလုံးကို ဒေါ်နန်းသောင်က အနိုင်ရလေသည်။ သို့သော် ဦးရွှေမြို့က ရန်ကုန်တရားလွှတ်တော်ချုပ် (Chief Court)သို့ အယူခံဝင်သည်။ ဤတွင် အချို့အမှုများမှာ ဒေါ်နန်းသောင် ရှုံးခဲ့၏။ အရပ်သတင်းအရဆိုပါလျှင် ဦးရွှေမြို့က တရားလွှတ်တော် တရားသူကြီးတစ်ဦးကို ဆလွန်းကားသစ်တစ်စီး လာဘ်ထိုးခဲ့သည်ဟုလည်း အဆိုရှိခဲ့လေသည်။

အမှုဖြစ်ခဲ့သော်လည်း ကိုသန့်တို့မိသားစု၏ စီးပွားရေးမှာ ချို့ချို့တဲ့တဲ့ မဖြစ်ခဲ့ပေ။ သူတို့ထံတွင် အမှုနှင့် လွတ်ကင်းကျန်ရစ်ခဲ့သည့် မရွှေ့မပြောင်းနိုင်သော ပစ္စည်းတွေအပြင် အတွင်းပစ္စည်းများလည်း ကျန်ခဲ့သေး၍ ဖြစ်လေသည်။

ကိုသန့်သည် ၁၉၂၆–ခုနှစ်တွင် ပန်းတနော် အမျိုးသား အထက်တန်းကျောင်းမှ ဆယ်တန်းစာမေးပွဲကို အောင်မြင်လေသည်။ ထိုနှစ်တွင်ပင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်သို့ တက်ရောက်၍ ပညာ ဆက်လက် သင်ကြားခဲ့သည်။

ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်သို့ ပညာသင်ကြားရန် သွားရောက်သည်ထိ ကိုသန့် ဘဝဖြစ်စဉ်တွင် မရေးဘဲ ချန်ထားရန် မသင့်သည့်အချက်တစ်ရပ် ပါသည်။ ယင်းမှာ ကိုသန့်သည် ဗုဒ္ဓဘာသာကို အလွန်ရိုသေကိုင်းရှိုင်းသူဖြစ်သည် ဆိုသော အကြောင်းပင် ဖြစ်ပေသည်။

ကိုသန့်၏ အဘအမိဘက်မှ မျိုးရိုးစဉ်လာမှာ မြန်မာပီပီ ဗုဒ္ဓဘာသာကို အလွန်တရာ မြတ်နိုးကြည်ညိုခဲ့ကြသည်။ စီးပွားရေးချောင်လည်သူများ ဖြစ်သည့်အတိုင်း အလှူအတန်းပြုလုပ်ရာတွင် ကြီးကြီးကျယ်ကျယ် လှူဒါန်းနိုင်စွမ်း

ရှိသူများ ဖြစ်သည်။ မိဘများမှာ တံတားဦးကျောင်းတိုက်သို့ ဥပုသ်နေ့တိုင်း သွားရောက်၍ သီလစောင့်ထိန်းခြင်း၊ အလှူဒါနပြုခြင်းများ ပြုလုပ်ရာတွင် ဝတ်မပျက်ကြသူများလည်း ဖြစ်ကြပါပေသည်။ ထိုသို့ လူကြီးများ ဥပုသ်ယူ သွားသည့်အခါတိုင်း ကိုသန့်သည် မိမိ ကိုရင်ဝတ်ခဲ့သော ကျောင်းတိုက်သို့ လူကြီးများနှင့် လိုက်ပါသွားလေ့ရှိ၏။

ဒေါ်နန်းသောင်မှာ လပြည့်လကွယ် လဆန်း ၈-ရက် လဆုတ် ၈-ရက် နေ့တိုင်း ဥပုသ်သီလ စောင့်ထိန်းလေ့ရှိမြဲဖြစ်သည်။

ဒေါ်နန်းသောင်မှာ ယခုအခါ သား ဦးခန့်နှင့် အတူ နေလျက်ရှိ၏။[၁] (ယနေ့ထက်တိုင် ဥပုသ်နေ့အခါကြီးရက်ကြီးများတွင် ဥပုသ်သီလ စောင့်ထိန်းနေသူ ဖြစ်၏။ အသက် ၉၁-နှစ်အရွယ်သို့ ရောက်သော်လည်း နေထိုင်မကောင်းဖြစ်သောအချိန်မှလွဲ၍ ဥပုသ်နေ့တိုင်း သီတင်းသီလ ဆောက်တည်နေမြဲ ဖြစ်ပေသည်။)

ဘုန်းကြီးကျောင်းသို့ မိဘများ သွားလျှင် သားလေးယောက်လည်း ပါကြ၏။ ကိုသန့်ထက် ငယ်သူ ညီများမှာ ပြေးလွှားဆော့ကစားရင်းဖြင့် ဘုန်းကြီးကျောင်းတွင် အချိန်ကုန်တတ်ကြသည်။

သို့သော်... ကိုသန့်မှာကား ဤသို့မဟုတ်ပေ။ ဆရာတော်နှင့် အခြား သံဃာတော်များထံ ကပ်၍ သံဃာ့ဝေယျာဝစ္စများကို ဆောင်ရွက်ပေးနေတတ်သည်လည်း ရှိ၏။ သံဃာတော်များ၏ ကျမ်းစာအုပ်ကြီးများကို နားမလည်သော်လည်း ဆွဲယူလှန်လှောကြည့်နေတတ်သည့်အလေ့လည်း ရှိခဲ့သည်။

တစ်ခါတစ်ရံ လူကြီးများ မတိုက်တွန်းရဘဲ ဥပုသ်ယူပြီး လူကြီးများကဲ့သို့ပင် သီလကို မကျိုးမပျက်စောင့်ထိန်းသည်လည်း ရှိခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ကိုသန့်မှာ ငယ်စဉ်ကလေးဘဝမှစ၍ ဗုဒ္ဓဘာသာကို မိရိုးဖလာ အစဉ်အလာ ကိုးကွယ်ရခြင်း မဟုတ်တော့ပါ။ ကိုသန့်ကိုယ်တိုင်ကပင်ဗုဒ္ဓ၏ မှန်မြတ်သော ဆုံးမသြဝါဒတွင်တည်၍ တရားတော်များကို အချိန်အားရတိုင်းပင် လေ့လာ ဖတ်ရှုခြင်းဖြင့် သူသည် ဗုဒ္ဓဝါဒသမားစစ်စစ် ဖြစ်လာခဲ့လေသည်။

၁။ [illegible] ကွယ်လွန်ရှာပြီ။

ဗုဒ္ဓ၏အဆုံးအမများတွင် တည်သော ကိုသန့်သည် ဗုဒ္ဓ၏တရားတော်များနှင့်အညီ ကျင့်ကြံခြင်းဖြင့် အကျင့်စာရိတ္တအရာတွင် ညီငယ်များ မိတ်ဆွေအပေါင်းအသင်း သူငယ်ချင်းများ၏ စံနမူနာပြလည်း ဖြစ်ခဲ့ရသည်။

ကိုသန့်သည် ငယ်စဉ်က မည်သူနှင့်မျှ ရန်မဖြစ်ခဲ့ဖူးပေ။ အပေါင်းအသင်း သူငယ်ချင်းများနှင့် အစဉ်ပင် သင့်တင့်အောင် ပေါင်းသင်းလေ့ရှိသည်။ မည်သူ့ကိုမှ ရန်မပြု၊ မည်သူ ရန်ပြုသည်ကိုမှ ရန်တုံ့ပြန်ခြင်းလည်းမပြုတတ်သော နူးညံ့သော စိတ်သဘောထားရှိသူလည်း ဖြစ်ခဲ့သည်။ စိတ်ထား ပျော့ပျောင်းသလို အမူအရာလည်း အလွန်နူးညံ့သူဖြစ်သည်။

ကိုသန့်မှာ အတန်းထဲတွင် အင်္ဂလိပ်စာနှင့် မြန်မာစာတို့၌ အထူးချွန်ဆုံးဖြစ်ခဲ့သလို အခြားဘာသာရပ်များကိုလည်း ကျွမ်းကျင်ပိုင်နိုင်ခဲ့လေသည်။ ဤသို့ ဖြစ်ရခြင်းကပင် ကိုသန့်အား မိတ်ဆွေ အပေါင်းအသင်းများ၏ ကြည်ညိုချစ်ခင်ခြင်းခံရလေသည်။ နေ့လယ် မုန့်စား ကျောင်းဆင်းသောအခါတွင် ကိုသန့် အိမ်မှ ထမင်းစားပြီး ပြန်လာမည့်အချိန်ကို ကျောင်းသားများက စောင့်နေတတ်ကြ၏။ ကိုသန့် အိမ်မှ ပြန်လာလျှင် သူငယ်ချင်းတစ်စု ဝိုင်း၍ အင်္ဂလိပ်သဒ္ဒါ မေးသူ မေး၊ မြန်မာပျို့ကဗျာများ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ရှင်းပြပါဆိုသူ ဆိုနှင့် ရှိနေတတ်သည်။

ကိုသန့်သည် မိမိ တတ်ကျွမ်းနားလည်သမျှတို့ကို ကျောင်းနေဖက်သူငယ်ချင်းတို့အား ရှင်းလင်း ပြောပြရန်အတွက် ဝန်လေးသူ မဟုတ်ပေ။ အင်္ဂလိပ်စာညံ့သူတို့ကိုဆိုလျှင် အထူးဂရုစိုက်၍ သင်ပြပေးသည်။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ တတ်ကျွမ်းနိုင်နင်းစွာ ရေးတတ်ပြောတတ်ရန်မှာ သဒ္ဒါသည် အရေးအကြီးဆုံးဖြစ်သည်။ "သဒ္ဒါမတတ်–စာမတတ်"ဟု ဆိုရိုးရှိခဲ့သည့်အားလျော်စွာ သဒ္ဒါ မကျွမ်းကျင်လျှင် အင်္ဂလိပ်စာ အရေးအသား အပြောအဆိုတွင် အမှားအယွင်းတွေသာ ဖြစ်နေမည်။

ကိုသန့်မှုကား တစ်စုံတစ်ရာကို လေ့ကျင့်သင်ကြားလျှင် နက်နက်နဲနဲ ထိထိရောက်ရောက် လေ့လာသင်ကြားတတ်သူလည်းဖြစ်သည်။ အိမ်သို့ ရောက်လျှင်လည်း ကစားချိန်တန် ကစား၍ စာကျက်ချိန်ကျလျှင် အထူးဂရုစိုက်၍ လေ့လာကျက်မှတ်တတ်သူဖြစ်သည်။ သူသည် ရေကူးခြင်း၊ လမ်းလျှောက်ခြင်းနှင့်

ခြင်းလုံးခတ်ခြင်း စသော နုနယ်သော ကျန်းမာရေးလှုပ်ရှားမှုမျိုးကို အလွန်ဝါသနာပါသည်။ စနေ–တနင်္ဂနွေနေ့များတွင်ကား သူသည် သူငယ်ချင်းများနှင့် ခရီးဝေး လမ်းလျှောက်ထွက်တတ်သည်။

အင်္ဂလိပ်ဘာသာတွင် သူမတူအောင် ထူးချွန်ခြင်းမှာ ကိုသန့်၏ဖွဲ့နှင့်ဝိရိယကြောင့်ဟု ဆိုရမည်။

ကိုသန့်အနေဖြင့် အင်္ဂလိပ်စာမတတ်လျှင် မျက်နှာငယ်မည်၊ အထင်သေးမည်ကိုလည်း ကောင်းစွာ သိသည်။ ထိုအချိန်ကဆိုလျှင် အင်္ဂလိပ်စာကို ကျွန်ပညာဟူ၍ သဘောထားတတ်ကြသူတွေရှိသည်။ ကိုသန့်ကမူ အင်္ဂလိပ်စာသည် လက်နက်ကောင်းတစ်ခုဖြစ်သည်။ မြန်မာ့အကြောင်း အများက သိရန်၊ အင်္ဂလိပ်အစိုးရနှင့် အုပ်ချုပ်သူများ သိရန်၊ ကမ္ဘာက သိရှိရန်မှာ အင်္ဂလိပ်စာနှင့် စကားကို လက်နက်ကောင်းတစ်ခုအဖြစ် အသုံးပြုနိုင်ကြောင်း နားလည်သဘောပေါက်ထားသည်။

အင်္ဂလိပ်လူမျိုးအုပ်ချုပ်သူများသည် မြန်မာလူမျိုးတို့၏ဂုဏ်၊ မျိုးချစ်စိတ်၊ သူ့ကျွန်မခံလိုစိတ်နှင့် မြန်မာတို့၏ သူရသတ္တိတို့ကို သိရှိနားလည်စေရန်မှာ မြန်မာဘာသာဖြင့် ထပြီး အော်နေ၍ ဘယ်နည်းနှင့်မျှ မဖြစ်၊ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ရေးမှ ပြောမှ နိုးဆော်မှ ဖြစ်မည်ကို ကိုသန့် ကောင်းစွာ သိပါသည်။

ထို့ကြောင့်ပင် သူသည် အင်္ဂလိပ်ဘာသာကို ထိထိရောက်ရောက် သင်ကြားတတ်မြောက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ နောင်အခါ အမျိုးသား ကျောင်းအုပ်ဆရာကြီး ဖြစ်လာသောအခါတွင် ကိုသန့်အနေဖြင့် မြန်မာစာပေ ယဉ်ကျေးမှုအနုပညာများကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ထိထိရောက်ရောက် ဆောင်းပါးများ ရေးသားနိုင်ခြင်းမှာ ကိုသန့်၏ ငယ်စဉ်က အင်္ဂလိပ်သဒ္ဒါနှင့် ဘာသာစာပေကို အထူးလေ့လာမှု၏ အကျိုးကျေးဇူးပင် ဖြစ်သည်။ ကိုသန့်၏ ငယ်စဉ်ဘဝကို တက္ကသိုလ် ရောက်သည်အထိ ဆက်စပ်ရေးရာတွင် ကိုသန့်၏ ကျန်းမာရေးအကြောင်းကိုလည်း ထည့်သွင်းဖော်ပြရန် လိုအပ်ပေသည်။

ကိုသန့်၏ကျန်းမာရေးကို ရေးမည်ဆိုလျှင် ငယ်စဉ်က ထူးထူးထွေထွေ ရောဂါဟူ၍မရှိ၊ ကျန်းမာသူဖြစ်သည်။ ငယ်စဉ်ကစ၍ ကိုသန့်၏ ကိုယ်လုံးကိုယ်ပေါက်မှာ တုတ်တုတ်ခိုင်ခိုင် ဝဝဖြိုးဖြိုး မရှိလှပေ။ သူသည် ငယ်စဉ်ကစ၍

ကျန်းမာရေးကို အထူးဂရုစိုက်သည်။ ကိုသန့်၏ဘခင် ဦးဘိုးနှစ်သည် အင်္ဂလိပ်စာတတ်တစ်ဦးဖြစ်သည့်အားလျော်စွာပင် ခေတ်မီသော ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ စာအုပ်စာတမ်းများကို မှာယူဖတ်ရှုတတ်သည်။ မိမိ ဖတ်ရှုသမျှ ကျန်းမာရေးဗဟုသုတတို့ကို ကိုသန့် အစရှိသော သားများအား ပြောပြသွန်သင် ပညာပေးခဲ့သည်။

ကိုသန့်သည် ကျန်းမာရေးကို ဂရုပြုသူဖြစ်၍ နာဖျားမကျန်းမာမှု ကြီးကြီးကျယ်ကျယ်မဖြစ်။ ကိုယ်လက် ကြံ့ခိုင်ရေး အားကစားများကိုကား ပင်ပန်းစွာ ဘယ်တော့မှ ကစားလေ့ကျင့်ခဲ့ခြင်းမရှိ။ အားလပ်ချိန်တွင် အညောင်းပြေ လမ်းလျှောက်ခြင်းကိုကား အခွင့်ရတိုင်း ပြုလေ့ရှိခဲ့၏။ နံနက်ခင်းလေကောင်းလေသန့်ရသောအချိန်တွင် ကိုသန့်သည် ညီငယ်များကို ခေါ်ကာ ပန်းတနော်မြို့နှင့် နှစ်မိုင်ခန့် ကွာဝေးသော ရွှေမြင်တင်ဘုရားဆီသို့ လမ်းလျှောက်ထွက်လေ့ ရှိတတ်ပေသည်။

ကိုသန့်သည် ညီငယ်များကို အလွန်ကြင်နာစွာ ဆက်ဆံတတ်သည်။ အော်ဟစ်ငေါက်ငမ်း ပြောဆိုခြင်း ကင်းသည်။ ညီများကို အမြဲတမ်း ကျိုးကြောင်း ရှင်းလင်း ပြောပြ၍ ဆုံးမတတ်သည်လည်း ဖြစ်သည်။ အထူးသဖြင့် အင်္ဂလိပ်ဘာသာတွင် မိမိ၏ညီများ မျက်နှာမငယ်စေရန် အမြဲတမ်း သင်ကြားပြသသည်။

ညီငယ်များ၏အပြောအဆို အမူအရာ–အကျင့်အကြံများမှာ ကိုသန့်နှင့် တစ်ပုံစံတည်းလိုလိုဖြစ်လာသည်။ ကိုသန့်ကဲ့သို့ပင် ဗုဒ္ဓဘာသာကို လွန်စွာ ရိုသေကိုင်းရှိုင်း၍ စိတ်ဓာတ်နူးညံ့ပြီး အကျင့်စာရိတ္တာမှာလည်း ကောင်းမွန်သူများဖြစ်လာခဲ့သည်။ ဤသည်မှာ ကိုသန့်၏ သွန်သင်စံပြ ဆုံးမမှုများကြောင့်ဖြစ်သည်ဆိုခြင်းကို ငြင်းစရာမရှိပါပေ။

* * *

၄။ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသား ကိုသန့်

ကိုသန့်သည် ၁၉၂၆ ခုနှစ်တွင် ပန်းတနော် အမျိုးသား အထက်တန်းကျောင်းမှ ဆယ်တန်းစာမေးပွဲကို အောင်ပြီး ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်သို့ ဆက်လက်တက်ရောက်၍ အထက်တန်းပညာရပ်များကို ဆည်းပူးလေ့လာသည်။

ကိုသန့်သည် ဝိဇ္ဇာပညာရပ်များကို ယူပြီး ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်တွင် ကျောင်းအိပ်ကျောင်းစားနေ၍ ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။ သူ နေသော ပထမဆုံး ကျောင်းဆောင်မှာ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ရိပ်သာ ပြည်လမ်းပေါ်တွင်ရှိသော တကောင်းကျောင်းဆောင် ဖြစ်သည်။

တကောင်းကျောင်းဆောင်တွင် နေထိုင်၍ လေးလ ကြာသောအခါတွင် ကိုသန့်သည် ပုဂံကျောင်းဆောင်သို့ ပြောင်း၍နေသည်။ ပုဂံကျောင်းဆောင်တွင်လည်း လေးလ နေပြီးနောက် မအောင်ကျောင်းဆောင်သို့ ပြောင်းသည်။

မအောင်ကျောင်းဆောင် ဆိုသည်မှာ ယခု ရွှေတိဂုံဘုရားလမ်းမှ ဆန်းကဖီးဟိုတယ်နှင့် ကပ်လျက်ရှိသော အဆောက်အဦဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်က ယင်းအဆောက်အဦကို မအောင်ကျောင်းဆောင်ဟု ခေါ်၍ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မှ ငှားရမ်းအသုံးပြုပြီး ကျောင်းအိပ်ကျောင်းစား ကျောင်းသားများကို ထားရှိခြင်းဖြစ်သည်။ ကိုသန့်သည် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်တွင် ပထမနှစ် ဥပစာတန်း သင်တန်းချိန် ကုန်ဆုံးခါနီး ရောက်မှ မအောင်ကျောင်းဆောင်သို့ ပြောင်းရွှေ့နေခြင်းဖြစ်သည်။

ထိုအချိန်က မအောင်ကျောင်းဆောင်၏ လက်ထောက် အဆောင်မှူးမှာ နောင်အခါတွင် ကျောက်တာဝန် ဦးလူဖေဝင်း (မဟာဝိဇ္ဇာ)အဖြစ် ထင်ရှားလာမည့် ဆရာဦးလူဖေဝင်းပင်ဖြစ်သည်။ ဆရာဦးလူဖေဝင်းနှင့် တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားကြီး ကိုသန့်တို့သည် ကျောင်းဆောင်တစ်ခုတည်းတွင် ဆရာနှင့် တပည့်အဖြစ်

လာရောက်တွေ့ဆုံကြသည်။ ဆရာဦးလှဖေဝင်းမှာ နောင်အခါတွင် မဟာဝိဇ္ဇာအောင်ပြီး မြန်မာစာတွင် ခွေတံဆိပ်ရသူဖြစ်လေသည်။

ကိုသန့်သည် ပထမနှစ် ဥပစာတန်း ပြီးဆုံး၍ ဒုတိယနှစ် ဥပစာတန်းသို့ တက်ရောက်သင်ကြားရပြန်သောအခါ မအောင်ကျောင်းဆောင်မှာပင် ဆက်လက် နေထိုင်ခဲ့သည်။

ထိုစဉ်က ကိုသန့်၏ တက္ကသိုလ် အပေါင်းအသင်းများမှာ ကိုမျိုးမင်း (ယခု အင်္ဂလိပ်စာ ပါမောက္ခဟောင်း ဝိဇ္ဇာသိပ္ပံတက္ကသိုလ်၊ ရန်ကုန်)၊ ကိုရွှေမရ (အိုင်စီအက်စ် ဦးရွှေမရ)၊ ပျဉ်းမနား ကိုစိုးသိန်း (မိတ္ထီလာ အမျိုးသားအထက်တန်းကျောင်းအုပ်ကြီး)တို့ ဖြစ်ပေသည်။ ကိုသန့်နှင့် ချစ်ခင်ပေါင်းသင်းကြသော မိတ်ဆွေသင်္ဂဟအများပင် ရှိကြသော်လည်း ထိုသူများသာ ကိုသန့်နှင့် တပူးတွဲတွဲ ခင်မင်စွာ နေကြသူများဖြစ်သည်။ ကိုသန့်နှင့် အရင်းနှီးဆုံးသူငယ်ချင်းများလည်း ဖြစ်ကြလေသည်။

ထိုအခါတွင် ကိုသန့်ထက် အတန်းကြီးသော မိတ်ဆွေများဖြစ်သည့် တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားကြီးများဖြစ်သော ကိုနုနှင့် ကိုထင်အောင်တို့မှာ ကိုသန့်ထက် ၂-နှစ် စောပြီး ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်သို့ ရောက်နေခဲ့ကြပြီးဖြစ်လေသည်။

သူတို့သည် တက္ကသိုလ်ကျောင်းတော်တွင် နေထိုင်ရင်း ပညာဗဟုသုတ ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းခြင်း၊ စာပေမွေ့သူများဖြစ်သဖြင့် မြန်မာစာပေအတွက် လေ့လာ ဆွေးနွေးခြင်းများ ပြုခဲ့ကြသည်။

ကိုထင်အောင်ကား နောင်အခါတွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ပါမောက္ခချုပ် ဒေါက်ထင်အောင်အဖြစ်ဖြင့် နှစ်ပေါင်း များစွာ အမှုထမ်းခဲ့ပြီးလျှင် မြန်မာစာပေ လောကနှင့် ပတ်သက်သည့် စာအုပ်များကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ရေးသား ထုတ်ဝေခဲ့သော ကမ္ဘာသိစာရေးဆရာတစ်ဦးဖြစ်ခဲ့သည်။

ကိုနုကား စစ်ကြိုခေတ်က နဂါးနီစာအုပ်တိုက်ထွက် စာရေးဆရာများတွင် နာမည်ကျော်စာရေးဆရာတစ်ဦးဖြစ်ခဲ့သည်။ သူ ရေးသော စာအုပ်များထဲတွင် "ရက်စက်ပါပေ့ကွယ်" စာအုပ်မှာ လူကြိုက်များသည်။ စစ်ပြီးခေတ်တွင် ဂျပန်ခေတ် အတွေ့အကြုံများကို ဖော်ပြသော "ငါးနှစ်ရာသီ ဗမာပြည်" စာအုပ်၊ "လူထုအောင်သံ" ပြဇာတ်များကိုလည်း ရေးခဲ့ပြန်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ လွတ်လပ်

ရေးရပြီးနောက် ပထမဆုံးဝန်ကြီးချုပ်လည်း ဖြစ်ခဲ့သည်။

ကိုသန့် တက္ကသိုလ် ရောက်လာသည့်အချိန်က ရန်ကုန်မြို့မှာ ဗြိတိသျှ ဖြူရိုကရေစီစနစ်ကြီး အင်အားကြီးမားစွာ ထွန်းကားနေချိန်ဖြစ်သည်။

ရန်ကုန်တွင် ကုက္ကိုင်းရေကူးကန်ကလပ်၊ ဂျင်မခါနာကလပ်၊ ပဲခူးကလပ် ဟူ၍ နိုင်ငံခြားသား မျက်နှာဖြူများ၏ ကလပ်အသီးသီး ရှိခဲ့သည်။ ထိုကလပ် အသီးသီးမှာ အထက်တန်းလွှာများနှင့် မျက်နှာဖြူအရာရှိကြီးများ ကြီးစိုးလျက် ရှိသည်။ အခြားကောလိပ်ကျောင်းသားကြီးများသည် တရုတ်ပျော်ပွဲစားရုံများ၌ ပျော်ပါးလည်ပတ်နေစဉ်တွင် ကိုသန့်သည် စာအုပ်ပုံထဲ၌သာ ပျော်မွေ့နေခဲ့၏။ သူသည် ထိုဟိုတယ်များကို တက်ရောက်ပျော်ပါးရန်အတွက် တက္ကသိုလ်သို့ လာခဲ့သည် မဟုတ်။ သုံးရန်ဖြုန်းရန်လည်း ငွေပိုမပါလာ။ သုံးရန်ဖြုန်းရန်လည်း ဆန္ဒမရှိပေ။

သူတို့တစ်စု၏ အချစ်ဆုံး တက္ကသိုလ်ဆရာတစ်ဦးမှာ ဗြိတိသျှသမိုင်း ဆရာ ဒီဂျီအီးဟောလ်[၁] ဖြစ်၍၊ သူသည် အနောက်ဥရောပရာဇဝင်ကို သင်ကြားသော ကထိကတစ်ဦးဖြစ်ခဲ့သည်။

ဆရာဟောလ်သည် ကိုသန့်၊ ကိုနု စသော ကျောင်းသားကြီးများကို ခင်မင်သည်။ သူတို့သည် ဆရာကောင်း တပည့်များဖြစ်ကြောင်း ပြောပြလေ့ ရှိပေသည်။

ကိုသန့်သည် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်တွင် အင်္ဂလိပ်ဘာသာနှင့် မြန်မာဘာသာ တို့ကို ပင်ရင်းဘာသာအဖြစ် သင်ကြားရ၏။ ထို့ပြင် မြန်မာအနု စာပေသမိုင်း နှင့် သင်္ချာ၊ လောဂျစ်ဘာသာတို့ကိုလည်း အပိုဘာသာအဖြစ် သင်ယူရသည်။

တက္ကသိုလ်တွင်နေစဉ် ကိုသန့်သည် အဝတ်အစားကို ပပလွှားလွှား ကြွားကြွားမော်မော် ဝတ်လေ့မရှိတတ်ပေ။ သို့သော် အင်္ကျီလုံချည်များကို သေသေသပ်သပ်နှင့် ဖြူဖြူစင်စင် ဝတ်ဆင်လေ့ရှိသူဖြစ်၏။

သူ့အမူအရာမှာ အမြဲအေးအေးဆေးဆေးဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် သူသည် အမြဲလန်းပေါ်ဆန်းဆန်း ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင်နေတတ်သူလည်း ဖြစ်လေသည်။

၁။ D.G.E. Hall

ကိုသန့်၏အပြောအဆို အမူအရာမှာ အလွန်နူးညံ့သိမ်မွေ့၍ လူကြီးလူကောင်းဆန်လှသည်။ သူသည် ဘယ်တော့မှ ညစ်ပတ်သော ပြက်လုံးများ၊ ရယ်စရာများကို ပြောလေ့မရှိ။ အခြားသူများ ပြောလျှင်လည်း နားမထောင်တတ်ပေ။

သူသည် မိမိအဝတ်အစားများကို သန့်ရှင်းဖြူစင်အောင် ကိုယ်တိုင်လျှော်ဖွတ်၍ လုံချည်များကို မိမိအိပ်ရာအောက်တွင် ဖြန့်ကာ ခေါက်ရိုးကျကျပြန့်နေအောင် လုပ်လေ့ရှိ၏။

မည်သူနှင့်မျှလည်း ရန်မဖြစ်တတ်။ သူများ အတင်းအဖျင်းကိုလည်း ပြောဆိုလေ့မရှိ၍ သူ့ကို လူတိုင်းက ခင်မင်ကြသည်။

စာကြိုးစားသည့်ဘက်ကဆိုလျှင် သူသည် အလွန်ဝီရိယရှိသည့်အတိုင်းအတန်းထဲတွင် အလွန်စာတော်သူတစ်ယောက် ဖြစ်သည်။

သို့သော်... မိမိ မည်မျှ တော်သည်၊ ထူးချွန်သည်ကို ကိုသန့်သည် ဘယ်တော့မှ ထုတ်ဖော်၍ မပြောတတ်ပါ။ ထင်ပေါ်မှုကို ကိုသန့်သည် အလွန်မုန်း၏။

ကိုသန့်၏အရည်အချင်း ထူးချွန်မှုများသည် သူ့ကို ထင်ပေါ်စေရန် အထောက်အကူဖြစ်နေသည်။ ထင်ပေါ်မှုကို မလိုလားသော ကိုသန့်သည် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ဒဿနိကဗေဒအသင်းကြီးတွင် တွဲဖက်အတွင်းရေးမှူးအဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခြင်း ခံရလေသည်။

ထို့ပြင် စာပေနှင့် စကားရည်လုပွဲအသင်းကြီး၏ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးလည်း ဖြစ်လာသည်။

ကိုသန့်သည် သတင်းစာများသို့ အယ်ဒီတာထံ ပေးစာများ၊ ဆောင်းပါးများ ရေးသားပေးပို့ခြင်းဖြင့် တက္ကသိုလ်တွင် ရှိစဉ်ကပင် မိမိဆန္ဒသဘောထားများကို လွတ်လွတ်လပ်လပ် တင်ပြခဲ့သည်။

၁၉၂၈–ခုနှစ်၊ ကိုသန့် ဥပစာတန်းစာမေးပွဲကို အောင်မြင်သောအခါတွင် အမှတ်ကောင်းစွာဖြင့် အောင်မြင်ခဲ့၏။ ဤသို့ဖြင့် သူသည် အသက် ၁၉–နှစ်တွင် ပန်းတနော်သို့ ပြန်၍ အထက်တန်းပြဆရာအဖြစ်ဖြင့် အမျိုးသားအထက်တန်းကျောင်းတွင် ဆောင်ရွက်ခဲ့လေသည်။

ညီငယ်များအပေါ် ညာတာသည့် ကိုသန့်၏စိတ်ထားကို အထူးသိသာနိုင်သည်။ ၁၉၂၈–ခုနှစ်တွင် ကိုသန့်၏အောက် အသက် ၂–နှစ်ခန့် ငယ်သော ကိုခန့်သည် ဆယ်တန်းစာမေးပွဲကို အောင်မြင်လာသည်။

ကိုသန့်သည် ကိုခန့် ပညာ ဆက်လက်သင်ကြားရေးအတွက် မိမိကိုယ်ကျိုး အနစ်နာခံပြီး၊ ထိုနှစ်တွင် တက္ကသိုလ်ကျောင်းမှ ထွက်ခဲ့လေသည်။

မိမိညီဖြစ်သူ ကိုခန့် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်သို့ တက်ရောက်၍ ပညာဆက်လက် သင်ကြားသောအခါ မိမိရော၊ မိမိညီဖြစ်သူပါ နှစ်ယောက်စလုံး ပညာသင်စရိတ်မှာ မနည်းလှသည်ကိုလည်း ကိုသန့် နားလည်သည်။

တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားနှစ်ယောက်၏ ပညာသင်စရိတ်ကို မိခင်ကြီး ဒေါ်နန်းသောင်က ထောက်ပံ့ရန် များစွာ ပင်ပန်းနေမည်ကိုလည်း ကိုသန့် ခန့်မှန်းမိသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုခေတ်က လူအများ အလွန်တန်ဖိုးထားကြသော ဘီအေစာမေးပွဲအောင်ရန်ဆန္ဒကို တစ်ပတ် လျှော့လိုက်၏။ အိုင်အေ (ဥပစာတန်း)စာမေးပွဲအောင်သောအချိန်တွင် ကိုသန့်သည် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ဆက်လက် မတက်ဘဲ ကျောင်းမှ ထွက်လိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။

ထိုသို့ ကိုသန့်က ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မှ ထွက်လိုက်ရန် ဆုံးဖြတ်သည်ကို မိခင်ကြီးက သဘောသိပ်မတူ။

"သား... လူကလေး မောင်သန့်ရယ်...၊ နောက် ၂–နှစ်သာ ကျန်တော့တာပဲ၊ တက္ကသိုလ်ကို ဆက်တက်ပြီး ဘွဲ့ရတဲ့အထိ ပညာသင်လိုက်ပါဦးကွယ်၊ အမတို့ စီးပွားရေးလဲ ဒီလောက် ချို့တဲ့နေတာမှမဟုတ်ဘဲ"

ဒေါ်နန်းသောင်က သားကြီးကို ဤသို့ ယုယကြင်နာစွာ ပြောခဲ့သည်။ ကိုသန့်က မိခင်ဖြစ်သူအား မိမိ၏ရည်ရွယ်ချက်ကို ဤသို့ ရှင်းပြခဲ့သည်။

"အမ ပြောတာလဲ မှန်ပါတယ်၊ ဒါပေမဲ့... ကောလိပ်ကျောင်းသားနှစ်ယောက်ရဲ့စရိတ်ဆိုတာ နည်းတာမဟုတ်ဘူးနော်၊ အမ သိပ်ပင်ပန်းမယ်၊ ကျွန်တော် အလုပ်ထွက်လုပ်ချင်ပါပြီ၊ ညီလေး မောင်ခန့်ပြီးရင် နောက်အဆင့်ဆင့် တက်လာမဲ့ ညီတွေရဲ့တာဝန်ရှိသေးတယ်၊ ကျွန်တော် ကျောင်းထွက်ပြီး အမကိုလဲ သားလုပ်စာနဲ့ ကန်တော့ပါရစေဦး အမရယ်..."

ကိုသန့်၏ ကျိုးကြောင်းမျှတသော စကားကို မိခင်ဖြစ်သူမှာ လက်ခံ

ရတော့သည်။ သားကြီး စိတ်မကောင်းမည်ကိုလည်း စိုးရိမ်သဖြင့် မိခင်ကြီးက "အေးကွက်... သားကလဲ အမ စိတ်ချမ်းသာစေချင်လို့ ဒီလို လုပ်ရတယ် ဆိုရင် လုပ်ပေါ့၊ သား-ညီတွေရဲ့ တက်လမ်းကိုလဲ သား ကြည့်သေးတာကိုး..." ဟုသာ ပြောရတော့သည်။

ဤသို့ဖြင့် ကိုသန့်သည် ရတ်တရက် ကျောင်းမှ ထွက်ခဲ့၏။ ကိုသန့် ကျောင်းထွက်ခြင်းကို သူငယ်ချင်း အပေါင်းအသင်းများက ကောင်းစွာ မကျေနပ်ကြပေ။ လေပြေးတုန်း တက်ကျိုးဆိုသလို ဖြစ်နေ၍ စိတ်မကောင်း ဖြစ်ကြသည်။ သို့သော်... ကိုသန့်မှာကား မိမိစိတ်ကူးနှင့် မိမိ ဆုံးဖြတ်ပြု ဆောင်ရသည်ဖြစ်သောကြောင့် ကျေနပ်နေသည်။ မိခင်ကြီးကို လုပ်ကျွေးသမှု ပြုရတော့မည်ဖြစ်သောကြောင့် ကိုသန့်မှာ များစွာ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာဖြစ်လျက် ရှိပေသည်။ ကိုသန့်သည် ပန်းတနော်မြို့ အစိုးရအထောက်အပံ့ခံ အမျိုးသား အထက်တန်းကျောင်းတွင် ၁၉၂၁-ခုနှစ်မှစ၍ အထက်တန်းပြဆရာအဖြစ် ပြန်လည် အမှုထမ်းခဲ့သည်။

ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မှ ကိုသန့် ထွက်လာပြီးနောက် သိက္ခမ်းရသူများ အနက် သူ့ကို အထူးခင်မင်သော ဗြိတိသျှအမျိုးသားကြီးတစ်ဦး ရှိခဲ့သည်။ သူကား ဂျေအက်စ်ဖာနီဗယ်ဆိုသော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးဖြစ်သည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကြီးမှာ အိန္ဒိယပဋိညာဉ်ခံဝန်ထမ်း (အိုင်စီအက်စ်)အဖြစ်မှ အငြိမ်းစားယူလာသူဖြစ်၍ အသက် ၅၀-ကျော်ရှိပြီဖြစ်သည်။ သူသည် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ကျောင်းအနီး တွင် စာအုပ်ဆိုင်ဖွင့်ထား၏။

သူ့စာအုပ်ဆိုင်အမည်မှာ မြန်မာနိုင်ငံစာအုပ်အသင်းလီမိတက် ဖြစ်လေ သည်။ ဖာနီဗယ်ကား စာပေဝါသနာရှင်တစ်ဦးဖြစ်၏။ စာလည်း ရေးသည်။ သူသည် မြန်မာနိုင်ငံ အနာဂတ်အတွက် အလွန်ပင် စေတနာရှိသူတစ်ဦး ဖြစ် သည်။ ထိုအချိန်က မြန်မာနိုင်ငံ၏ပညာရေးအဆင့်အတန်းမှာ အရည်အချင်းမီရန် များစွာ လိုသေးသည်ကို ဖာနီဗယ် သိသည်။ ဖာနီဗယ်သည် စာကြည့်တိုက်များ၊ စာဖတ်ခန်းများကို တတ်နိုင်သမျှ ကြိုးစား၍ တည်ထောင်လေ့ ရှိခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ ပညာပြန့်ပွားရေးအသင်းကြီးကို စတင်တည်ထောင်ခဲ့သူမှာ ဆရာ ကြီး ဖာနီဗယ်ဖြစ်သည်။ ဂန္ထလောကမဂ္ဂဇင်းကိုလည်း စတင် တည်ထောင်ခဲ့၏။

သူသည် မြန်မာကျောင်းသားများအား အမျိုးသားစိတ်ဓာတ် ဖွံ့ဖြိုးရှင်သန်စေရန် ပထမဦးစွာ လှုံ့ဆော်ပေးခဲ့သော နိုင်ငံခြားသားတစ်ဦးလည်း ဖြစ်ပေသည်။ ဖာနီဗယ်သည် တက္ကသိုလ်ကျောင်းထွက် ကိုသန့်ကို အလွန်ချစ်သည်။ ကိုသန့်၏အရည်အချင်းကို သူ အလွန်သဘောကျနှစ်သက်သည်။ ကိုသန့်၏အနေအထိုင် အပြောအဆိုများကိုလည်း သူက တန်ဖိုး အလွန်ထားသည်။ ထို့ကြောင့် ဆရာကြီးက ကိုသန့်ကို ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းစာမေးပွဲ ဝင်ရောက်ဖြေဆိုပြီး ရာထူးကြီးကြီးတစ်ခုကို ယူပါရန် တိုက်တွန်းခဲ့၏။ အစိုးရအရာရှိဖြစ်လာလျှင် အမျိုးသားအထက်တန်းကျောင်းဆရာ ရာထူးထက် များစွာ ပိုလျှံသော လစာငွေကို ရမည်ဖြစ်ပေသည်။

သို့သော်... ကိုသန့်သည် အိုင်စီအက်စ်၊ ဘီစီအက်စ် စသော ပျို့တိုင်းကြိုက်သည့် နှင်းဆီခိုင်ရာထူးများကို လက်ခံရန် လုံးဝ စိတ်မဝင်စားပေ။ ထိုရာထူးများကို လိုချင်လျှင် တက္ကသိုလ်၌ နောက်ထပ် အနည်းဆုံး ၂–နှစ် ထပ်နေရဦးမည်ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင်လည်း အမျိုးသား အထက်တန်းကျောင်းဆရာတစ်ယောက်၏ လစာငွေမှာ မိမိအတွက် လုံလောက်မျှတသော လစာဟု ကိုသန့်က ထင်သည်။ အမျိုးသားအထက်တန်းကျောင်းဆရာဘဝတွင် အစိုးရအရာရှိထက် ပိုမို၍ လွတ်လပ်စွာ စာပေဆောင်းပါး ကဗျာ ဝတ္ထုအစုစုကို ရေးသားနိုင်မည်လည်း ဖြစ်သည်ဟု ကိုသန့်က ယူဆသည်။ သတင်းစာဆရာ စာရေးဆရာဘဝကို မျှော်မှန်းတောင့်တသော ကိုသန့်သည် အစိုးရရာထူးကို မမက်။ တက္ကသိုလ်တွင် ၂–နှစ်သာ နေပြီး ကျောင်းဆရာ ထွက်၍ လုပ်ရန်သာ သန္နိဋ္ဌာန်ချလိုက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

သို့သော် ကိုသန့်သည် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်နှင့် အဆက်အသွယ် မပြတ်ပေ။ ထိုအချိန်တွင် ကိုသန့်၏ညီဖြစ်သူ ကိုခန့်သည် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်သို့ တက်ရောက်နေပြီ။ ဆရာကြီး ဖာနီဗယ်နှင့် ကိုခန့်တို့သည် ကိုသန့်၏ ဆောင်ရွက်ပေးမှုဖြင့် သိကျွမ်းနေကြပြီဖြစ်လေသည်။

ကိုသန့်သည် အမျိုးသားအထက်တန်းကျောင်းဆရာအဖြစ် အမှုထမ်းနေစဉ် သမိုင်း၊ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ၊ ပြည်သူ့နီတိနှင့် သင်္ချာဘာသာများကို သင်ကြားပို့ချပေးသည်။ သူသည် ကျောင်းသားတွေကို ကျောင်းသင်ပညာရပ်များ

ကို သာမန်သာ သင်ကြားပို့ချပေးခြင်းမဟုတ်။

ယင်းအချိန်က မြန်မာကျောင်းသားများအတွက် အထူး လိုအပ်သော နိုင်ငံရေးဗဟုသုတနှင့် သမိုင်းဆိုင်ရာ လေ့လာဖွယ်ရာများကိုလည်း အထူး သင်ကြားပေးသည်။ ကျောင်းသားများအား မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ်နှင့် အမျိုးသား ရေး ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်လိုစိတ်များ ပေါ်ပေါက်လာစေရန် လှုံ့ဆော်အားပေး ခြင်းလည်း ပြုခဲ့၏။ ကိုသန့်သည် ကျောင်းသားများအား သမိုင်း သင်ကြားပေး ရာတွင် ရှေးမြန်မာမင်းတို့၏ချွတ်ယွင်းချက်များ၊ အမြင်ကျဉ်းမှုများ၊ ဘုန်းတော်တွဲ့ ကိုသာ နားထောင်၍ တိုးတက်သော ဆောင်ရွက်မှုများမှ လွဲဖယ်နေမှုများကို ထောက်၍ပြသည်။

အတိတ်ဖြစ်စဉ်ကို ကြည့်၍ မှားယွင်းသော အယူအဆများကို တပည့် များတို့ ပယ်စွန့်စေရန် လမ်းပြပေးသည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် သူသည် မျက်မှောက်ခေတ် အုပ်ချုပ်သူအစိုးရ၏ ချွတ်ယွင်းမှုများကိုလည်း ဆွဲနုတ်၍ ပြလေသည်။ ကျောင်းသားတို့ကို အမျိုးသားစိတ်၊ အမျိုးသားရဲမာန် ထကြွ စေအောင် အမြဲသင်ပြလှုံ့ဆော်ပေး၏။ ထိုစဉ်က လန်ဒန်မြို့မှ ထုတ်ဝေသော ဗြိတိန်မဂ္ဂဇင်းတစ်စောင်မှ ဖွဲ့စည်းသည့် "လက်ဝဲစာပေကလပ်" စာပေအသင်းသို့ ကိုသန့်သည် အသင်းသားတစ်ဦးအဖြစ် ဝင်ရောက်ခဲ့၏။ သူကား မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပထမဆုံးသော အသင်းဝင်ပေတည်း။ ကိုသန့်သည် အမျိုးသားကျောင်းဆရာ အဖြစ် အမှုထမ်းနေစဉ် စာကို ဖတ်လည်း ဖတ်၊ ရေးလည်း ရေးခဲ့သည်။ ကိုသန့် ရေးသောစာများမှာ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသည့် မဂ္ဂဇင်းများသို့ ရောက်သည် လည်း ရှိသည်။ မိမိ၏နေ့စဉ်မှတ်တမ်းအဖြစ် စာတစ်စောင်ပေတစ်ဖွဲ့ ရေးမှတ် သည်များလည်း ရှိခဲ့သည်။

ကိုသန့်နှင့် ဆရာကြီး ဖာနီဗယ်တို့သည် မကြာခဏပင် တွေ့ကြ၏။ ကိုသန့် ရန်ကုန်သို့ လာသည့်အခါလည်း တွေ့ကြ၊ ဖာနီဗယ်က မအူပင်သို့ သွားသည့်အခါလည်း တွေ့ကြ၏။ တစ်ခါတွင် ဆရာကြီး ဖာနီဗယ်သည် မအူပင် စာကြည့်ပိဋကတ်တိုက်ဖွင့်ပွဲသို့ အရေးပိုင် (C.H.Davis)က ဖိတ် ကြား၍ ရောက်လာခဲ့သည်။ ထိုအခါတွင် ဆရာကြီးက တွေ့ဆုံ သိကျွမ်းရသော ကျောင်းဆရာများအား မိမိတပည့်မိတ်ဆွေ ကိုသန့်၏ အရည်အချင်းထူးတစ်

ရပ်ဖြစ်သော ဘာသာပြန် ကျွမ်းကျင်မှုကို ချီးကျူးလေ့ရှိသည်။ ဆရာကြီးသည် ကိုသန့်၏ဘာသာပြန်စာပေများ ဂန္ထလောကမဂ္ဂဇင်းတွင် ဆုများ ရနေသည်ကို အလွန်ဝမ်းသာနေလေသည်။

အမျိုးသားအထက်တန်းကျောင်းတွင် ကိုသန့် အမှုထမ်းနေစဉ် ကျောင်းအုပ်ဆရာကြီးရာထူး လစ်လပ်သောအခါ၌ ကိုသန့်သည် ဦးနုထံသို့ လှမ်း ပြီး စာရေးအကြောင်းကြားခဲ့သည်။ ဤသို့ဖြင့် ဦးနုသည် ပန်းတနော်သို့ ကျောင်းအုပ်ဆရာကြီး (အုပ်ချုပ်ရေး)အဖြစ် ရောက်ရှိလာသည်။ ကိုသန့်နှင့် ဦးနုတို့သည် ညနေတိုင်း စာပေ ဆွေးနွေးခြင်း၊ လမ်းလျှောက်ခြင်းဖြင့် အလွန်ပင် ပျော်ရွှင်ကျေနပ်လျက်ရှိခဲ့ကြသည်။

မိမိ ပညာရင်နို့ သောက်စို့ခဲ့ရသော အမျိုးသား အထက်တန်းကျောင်းတွင်ပင် ပြန်၍ ကျောင်းဆရာ လုပ်ရသဖြင့်လည်း ကိုသန့်မှာ အထူးကျေနပ်ဝမ်းသာဖြစ်ရပြန်လေသည်။ ကျေးဇူးရှင် အမျိုးသားကျောင်းတော်ကြီးကို မိမိ တတ်ကျွမ်းသမျှ ပညာဖြင့် ကျေးဇူးဆပ်သည့်နှယ် ကျောင်း၏ အမှုတော် ထမ်းရွက်ခွင့်ရသဖြင့်လည်း ဖြစ်ပါချေသည်။ ဤသို့ဖြင့် ကိုသန့်သည် အမျိုးသား အထက်တန်းကျောင်း အထက်တန်းပြဆရာ ဦးသန့် ဖြစ်ခဲ့ပေပြီတည်း။

* * *